

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Operační program Podnikání a inovace jako forma podpory malých a středních podniků
v ČR

Operational Programme Enterprise and Innovation as a Form of support for Small and
Medium-sized Enterprises in the Czech Republic

Student: Bc. Lucie Nadymáčková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Lukáš Melecký

Ostrava 2013

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Lucie Nadymáčková**

Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **6210T004 Eurospráva**

Specializace: **00 Eurospráva**

Téma: **Operační program Podnikání a inovace jako forma podpory malých
a středních podniků v ČR**
**Operational Programme Enterprise and Innovation as a Form of Support
for Small and Medium-sized Enterprises in the Czech Republic**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretická východiska podpory podnikání v EU a České republice
 3. Operační program Podnikání a inovace a jeho úloha v podpoře podnikání
 4. Analýza a hodnocení podpory malého a středního podnikání ve vybraných programech podpory Operačního programu Podnikání a inovace
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- BJERKE, Björn. *Understanding Entrepreneurship*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2007. 267 s. ISBN 978-1-84720-067-9.
- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Operační program Podnikání a inovace*. Praha: MPO ČR, 2011. 155 s.
- VOJÍK, Vladimír. *Podnikání malých a středních podniků na jednotném trhu EU*. Praha: Walters Kluwer ČR, 2009. 264 s. ISBN 978-80-7357-467-3.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Lukáš Melecký**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

Ing. Boris Navrátil, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřesežně prohlašuji, že jsem diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 26. dubna 2013

.....

Bc. Lucie Nadymáčková

Chtěla bych touto cestou velmi poděkovat vedoucímu diplomové práce Ing. Lukášovi Meleckému za cenné rady, konzultace a připomínky.

Obsah

1. Úvod.....	11
2. Teoretická východiska podpory podnikání v EU a České republice.....	13
2.1 Vymezení malého a středního podnikání	13
2.1.1 Základní terminologie v oblasti malého a středního podnikání	13
2.1.2 Význam sektoru malých a středních podniků	16
2.2 Podnikání malých a středních podniků v podmínkách Evropské unie	18
2.2.1 Charakteristika evropského podnikatelského prostředí.....	18
2.2.2 Legislativní rámec podpory malých a středních podniků v Evropské unii	20
2.2.3 Evropský rámec podpory malého a středního podnikání	25
2.3 Podnikání malých a středních podniků v podmínkách České republiky.....	29
2.3.1 Charakteristika českého podnikatelského prostředí	29
2.3.2 Legislativní rámec podpory malých a středních podniků v České republice	35
2.3.3 Politika podpory malého a středního podnikání v České republice	37
3. Operační program Podnikání a inovace a jeho úloha v podpoře podnikání.....	41
3.1 Programové dokumenty politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU a ČR v období 2007 – 2013	41
3.1.1 Strategické obecné zásady Společenství.....	42
3.1.2 Národní rozvojový plán ČR.....	43
3.1.3 Národní strategický referenční rámec ČR	44
3.1.4 Operační programy ČR.....	45

3.2	Operační program Podnikání a inovace.....	47
3.2.1	Základní charakteristika programu.....	47
3.2.2	Příprava a vznik programu	47
3.2.3	Struktura programu.....	48
3.2.4	Orientace podpory podnikání a inovací v ČR	49
3.2.5	Globální a specifické cíle programu.....	50
3.2.6	Specifické cíle operačního programu	51
3.2.7	Prioritní osy programu.....	52
3.2.8	Finanční rámec programu.....	63
3.2.9	Implementační struktura OPPI	65
4.	Analýza a hodnocení podpory malého a středního podnikání ve vybraných programech podpory Operačního programu Podnikání a inovace.....	69
4.1	Aktuální stav čerpání OPPI	69
4.2	Analýza podpory MSP v programu podpory START	72
4.2.1	Analýza finančního pokroku	72
4.2.2	Analýza příjemců.....	74
4.3	Analýzy podpory MSP v programu podpory PROGRES	75
4.3.1	Analýza finančního pokroku	75
4.3.2	Analýza příjemců.....	76
4.4	Analýzy podpory MSP v programu podpory ROZVOJ	77
4.4.1	Analýza finančního pokroku	77
4.4.2	Analýza příjemců.....	79

4.5	Analýzy podpory MSP v programu podpory EKO-ENERGIE.....	79
4.5.1	Analýza finančního pokroku	79
4.5.2	Analýza příjemců.....	81
4.6	Analýzy podpory MSP v programu podpory INOVACE.....	82
4.6.1	Analýza finančního pokroku	82
4.6.2	Analýza příjemců.....	83
4.7	Analýzy podpory MSP v programu podpory ŠKOLICÍ STŘEDISKA.....	84
4.7.1	Analýza finančního pokroku	84
4.7.2	Analýza příjemců.....	86
4.8	Analýzy podpory MSP v programu podpory PORADENSTVÍ.....	87
4.8.1	Analýza finančního pokroku	87
4.8.2	Analýza příjemců.....	89
4.9	Komparativní analýza ve vybraných programech podpory.....	89
5.	Závěr.....	93
	Seznam literatury.....	95
	Seznam zkratk.....	101
	Seznam tabulek	
	Seznam obrázků	
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	

1. Úvod

Malé a střední podniky (MSP) mají nezastupitelnou roli v ekonomice státu a zásadní vliv na konkurenceschopnost a dynamiku celého evropského hospodářství. Jejich význam tkví v tom, že činí přibližně 99 % všech firem v Evropské unii (EU) a zajišťují až dvě třetiny pracovních míst. Proto je možné považovat malé a střední podniky za hnací motor hospodářského růstu, inovací a tvorby pracovních míst.

Na úlohu malých a středních podniků je v EU kladen značný důraz, který se navíc v posledních letech zesiluje. Potřeby malých a středních podniků pro růst a zaměstnanost jsou již pevně zakotveny ve strukturách EU, je jim věnována maximální pozornost a realizována se řada změn, které mají mít pozitivní vliv na podnikatelský sektor. V České republice (ČR) je v rámci podpory MSP realizován v programovém období 2007 – 2013 Operační program Podnikání a inovace (OPPI), prostřednictvím kterého čeští podnikatelé získávají finanční prostředky na podporu konkurenceschopnosti a firemního rozvoje.

Hlavním **cílem** diplomové práce je vyhodnocení dosavadního čerpání finančních prostředků EU z OPPI prostřednictvím analýzy finančního a věcného pokroku OPPI při využívání finanční podpory ze strukturálních fondů EU. Dílčím cílem diplomové práce je v teoretické oblasti přiblížit a charakterizovat teoretická východiska podnikání a v praktické rovině pak dále identifikovat, analyzovat a porovnat vybrané programy podpory Operačního programu Podnikání a inovace ve zvoleném referenčním období. Diplomová práce vychází z hypotézy, že čerpání finančních prostředků i věcný pokrok v rámci Operačního programu Podnikání a inovace je možné považovat v referenčním období 2007 – 2011 za relativně úspěšný.

Při zpracování diplomové práce je využito dvou metod zkoumání. Jako první je využita metoda popisná, která má za cíl charakterizovat a přiblížit OPPI. Následně je použita komparativní metoda dostupných dat, na kterou navazuje závěrečné hodnocení.

Diplomová práce je členěna do třech obsahových kapitol doplněných o úvod a závěr. Druhá kapitola se zabývá teoretickými východisky podpory podnikání v Evropské unii a České republice. Kapitola se v první části věnuje vymezení malého a středního podnikání, kde nalezneme základní terminologii z oblasti MSP, dělení podniků a význam sektoru MSP. Další část poskytuje náhled do podnikání malých a středních podniků

v podmínkách Evropské unie. Je zde popsána charakteristika evropského podnikatelského prostředí se zaměřením na podporu dle jednotlivých cílů politiky soudržnosti, dále legislativní rámec podpory MSP v EU a následně samotný evropský rámec podpory MSP. Kapitola se dále zabývá podmínkami podnikání malých a středních podniků v České republice s důrazem na charakteristiku českého podnikatelského prostředí, legislativní rámec podpory MSP a politiku podpory MSP v ČR.

Třetí kapitola diplomové práce přináší bližší pohled na Operační program Podnikání a inovace a jeho úlohu v podpoře podnikání. Nejdříve je vysvětlen účel jednotlivých programových dokumentů politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU a ČR a následně pak systém programování strukturální pomoci v EU v období 2007 – 2013. Poté se kapitola zaměřuje na podrobné představení Operačního programu Podnikání a inovace – na jeho základní charakteristiku, strukturu, globální a specifické cíle, prioritní osy, finanční rámec a implementační strukturu.

V rámci čtvrté kapitoly je provedena analýza podpory MSP ve vybraných programech podpory Operačního programu Podnikání a inovace, jež jsou charakterizovány ve druhé kapitole diplomové práce. Nejprve je provedena analýza aktuálního stavu čerpání OPPI s využitím porovnání s ostatními operačními programy v ČR. Poté jsou jednotlivé podkapitoly zaměřeny na vybrané programy podpory, jež se analyzují z pohledu finančního pokroku a příjemců podpory. Poslední část kapitoly je věnována komparativní analýze vybraných programů podpory.

Pro tvorbu diplomové práce je využito zejména českých literárních zdrojů, ale také několik zahraničních. Celá práce je vytvořena na základě aktuálních a kvalitních zdrojů, jako například článků v odborném časopise, elektronických publikací a internetových zdrojů. Za velkou oporu lze považovat zvláště programový dokument OPPI, měsíční monitorovací zprávu Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) a výroční zprávy OPPI za roky 2007 – 2011 Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO).

2. Teoretická východiska podpory podnikání v EU a České republice

Podnikání je nedílnou součástí ekonomické aktivity každého státu. Malé a střední podniky zastávají ve vyspělých tržních ekonomikách nezastupitelnou a velmi důležitou ekonomickou, politickou i stabilizační roli. V současné době se v řadách výzkumníků, politiků a analytiků sjednocuje názor, že malé a střední podniky dominují celkovému podnikatelskému prostředí.¹ Což potvrzuje i fakt, že 23 milionů MSP působících v Evropské unii představuje 99 % všech podniků. Malé a střední podniky jsou tak hnacím motorem hospodářského růstu, inovací a tvorby pracovních míst.² Snad každá demokratická vláda v celém světě zaměřuje svou pomoc k malému a střednímu podnikání, také naše výkonná moc věnuje obzvláště začínajícím podnikatelům zejména v počátečních fázích jejich vývoje značnou pozornost.

2.1 Vymezení malého a středního podnikání

2.1.1 Základní terminologie v oblasti malého a středního podnikání

V rámci základní terminologie v oblasti malého a středního podnikání je důležité vymezit klíčové pojmy, jimiž jsou podnikání, podnikatel a podnik. Obzvláště pak termín podnik, a to zejména malý a střední podnik, doprovází celou tuto práci od jejího počátku až dokonce.

Dle *obchodního zákoníku*³ je **podnikání** soustavná činnost prováděná podnikatelem samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Pro správné pochopení je na místě vysvětlení dílčích pojmů definice:⁴

- **soustavnost** – činnost musí být vykonávána opakovaně a pravidelně, ne příležitostně,

¹ BJERKE, Björn. *Understanding Entrepreneurship*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2007. 267 s. ISBN 978-1-84720-067-9.

² EVROPSKÁ KOMISE. Malé a střední podniky (MSP). *Europa.eu* [online]. 2012 [cit. 10. 07. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/index_cs.htm.

³ Zákon č. 513/1991 Sb., § 2, odstavec 1.

⁴ SRPOVÁ, J., V. ŘEHOŘ a kol. *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 432 s. ISBN 978-80-247-3339-5.

- **samostatnost** – je-li podnikatelem fyzická osoba, jedná osobně; právnická osoba jedná prostřednictvím svého statutárního orgánu,
- **vlastní jméno** – právní úkony koná podnikatel fyzická osoba svým jménem a příjmením, právnická osoba pod svým názvem,
- **vlastní odpovědnost** – podnikatel nese veškeré riziko za výsledky své činnosti,
- **dosažení zisku** – činnost musí být vykonávána s úmyslem docílit zisku.

Žádné podnikání však neprobíhá ve vzduchoprázdnu a žádný podnikatel nepodniká izolovaně. Každý podnikatel je totiž na svém okolí závislý. Tato závislost je ze značné míry ekonomická, ale i politická, podnikatel musí mít prostředky, kapitál a dodržovat pravidla podnikání, jež jsou dána zákony a nařízeními. Je dále závislý i na prostředí, zákaznících, dodavatelích, konkurenci, dle typu podnikání i na sezónnosti či klimatických podmínkách.⁵

Podnikatel je osoba, která uvádí do praxe své záměry, sny a cíle pomocí vstupů (finanční zdroje, materiál, práce a jiná aktiva), které pak v procesu interakce přetváří na výstupy s vyšší hodnotou oproti vstupům. Podnikání je také možno chápat jako takové jednání a činnosti, které zahrnuje zejména:⁶

- vznik nápadu a jeho uskutečnění (podnikatelský záměr),
- uchopení iniciativy,
- ověření koncepce podnikatelského záměru pro daný trh a zákazníky,
- organizování za účelem přeměny myšlenek a hmotných zdrojů v praktický výsledek včetně realizace na trhu.

Roku 1940 na jednom setkání s občany W. Churchill velmi trefně charakterizoval podnikatele: „*Podnikatelé jsou někdy považováni buď za vlka, kterého je třeba zabít, nebo za krávu, kterou je třeba stále dojit. Přitom by však měli být považováni za koně, který táhne káru.*“⁷ Podnikatele je tedy možno chápat jako hlavního hybatele v podnikání a nositele podnikavosti.⁸

⁵ VOJÍK, Vladimír. *Vybrané kapitoly z managementu malých a středních podniků I.* 2.vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2007. 298 s. ISBN 978-80-245-1248-8.

⁶ Tamtéž.

⁷ SRPOVÁ, J., V. ŘEHOŘ a kol., ref. 4.

⁸ Podnikavost - vlastnost, která vyjadřuje předpoklady člověka k podnikání.

Podnik je nejobecněji chápán jako subjekt, ve kterém dochází k přeměně vstupů na výstupy. Obsáhleji je formulován jako uspořádaný soubor prostředků, zdrojů, práv a dalších majetkových hodnot, které slouží podnikateli k provozování jeho činnosti. Právně je pak definován jakou soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání.⁹

Definici malého a středního podnikání existuje celá řada, a každá země má svoje vlastní kritéria, podle kterých daný podnik do tohoto sektoru zařadí či ne. V Evropské unii bylo proto zavedeno jednotné vymezení sektoru MSP a to doporučením Evropské komise z roku 1996 č. 96/280/EC ze dne 3. 4. 1996¹⁰ s cílem sjednotit vymezení MSP v členských státech EU a umožnit tak srovnání ukazatelů týkajících se tohoto sektoru. Za hlavní kritérium je považován počet zaměstnanců a doplňkovým kritériem pak výše ročního obrátu, celková hodnota aktiv a nezávislost. I Česká republika akceptuje tato kritéria a je stále více zřejmé, že jde o vhodný poměrový ukazatel ve světě podnikání.

Dle EU jsou malé a střední podniky rozdělovány na:¹¹

- **mikro podnik** - zaměstnává méně než 10 zaměstnanců,
 - roční obrat anebo roční bilanční suma do 2 mil. EUR (v Kč dle platného kurzu k EUR),
 - nezávislost,
- **malý podnik** – zaměstnává méně než 50 zaměstnanců,
 - roční obrat anebo roční bilanční suma nepřesahuje 10 mil. EUR,
 - maximálně 25 % kapitálu a vlastnických práv je ve vlastnictví podniku, který nesplňuje definici MSP,
- **střední podnik** – zaměstnává méně než 250 zaměstnanců,
 - roční obrat nepřesahuje 50 mil. EUR nebo roční bilanční suma nepřesahuje 43 mil. EUR,
 - maximálně 25 % kapitálu a vlastnických práv je vlastnictví podniku, který nesplňuje definici MSP.

⁹ VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol. *Podnikání malé a střední firmy. 2., aktualizované a rozšířené vydání. 2.vyd.* Praha: Grada Publishing, a.s., 2008, 320 s. ISBN 978-80-247-2409-6.

¹⁰ Poslední doporučení Evropské komise je ze dne 6. 5. 2003 č. 2003/361/EC.

¹¹ VOJÍK, Vladimír. *Podnikání malých a středních podniků na jednotném trhu EU.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 264 s. ISBN 978-80-7357-467-3.

Podniky, které mají více než 250 zaměstnanců, roční obrat vyšší než 50 mil. EUR, či bilanční sumu vyšší 43 mil. EUR, jsou zařazeny do kategorie **velké podniky**.

Pro větší přehlednost dělení podniků slouží tabulka 2.1, která obsahuje již výše zmíněné rozdělení firem.

Tabulka 2.1: Dělení podniků podle definice EU

	Počet zaměstnanců	Roční obrat	Roční bilanční suma
Mikro podnik	do 10	do 2 milionů	do 2 milionů
Malý podnik	do 50	do 10 milionů	do 10 milionů
Střední podnik	do 250	do 50 milionů	do 43 milionů

Zdroj: VOJÍK, 2009; vlastní zpracování

Existují i další definice MSP, které se používají pro komparaci a vykazovací účely, například v orgánech státní správy nebo orgánů EU.

Dle České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ):

- malé organizace – do 25 zaměstnanců,
- velké organizace – nad 25 zaměstnanců.

Dle Evropského statistického úřadu (Eurostatu):

- malé podniky – do 20 zaměstnanců,
- střední podniky – do 100 zaměstnanců,
- velké podniky – 100 a více zaměstnanců.

2.1.2 Význam sektoru malých a středních podniků

Na význam MSP je možné se dívat z několika úhlů pohledu. Ve srovnání s nadnárodními korporacemi či velkými firmami mnohem citlivěji reagují na potřeby trhu a na změny ekonomických podmínek. Nemají tzv. ekonomickou a výrobní setrvačnost. Například ve 20. století byli MSP a nezávislí vynálezci autory 60 % všech významných vynálezů, stávají se tak hlavním zdrojem inovací (jež jsou nutné pro jejich přežití) a vytvářejí prostor

pro vývoj a zavádění nových technologií. Navíc podniky do 20 zaměstnanců vytvářejí 66 % nových pracovních míst v ekonomice.¹²

Existence MSP vytváří protikrizové tendence, jsou spojeny i se stabilizací konjunktury zemí a zmírňují negativní důsledky strukturálních změn. Dále se pak MSP podílejí na tvorbě hrubého domácího produktu (HDP), přispívají ke zvyšování konkurence na trhu, působí přímo i nepřímo proti vzniku monopolů. Ve srovnání s velkými a dominantními firmami efektivněji využívají vzácné zdroje surovin a energií, čímž dochází k nárůstu produktivity a snižování cen. Pro velké firmy působí jako subdodavatelé, decentralizují podnikatelské aktivity a napomáhají rychlejšímu rozvoji regionů, menších měst a obcí.

V oblasti zaměstnanosti nemá MSP konkurenci, jelikož zaměstnává v průměru podle tržních a ekonomických podmínek 30 % až 70 % ekonomicky aktivního obyvatelstva. MSP jsou schopny absorbovat pracovníky propuštěné z neefektivních nebo krachujících velkých firem, a tím přispívají ke snižování nezaměstnanosti a úspoře prostředků, které by musely být nezaměstnaným vypláceny ze státního rozpočtu v podobě podpor v nezaměstnanosti. Zajišťují i seriózní konkurenci tzv. působí v prostředí, kde nevystupují anonymně. A co je neméně důležité, tak svojí otevřeností eliminují sociální napětí a podílejí se na udržování sociálního smíru, jelikož patří k tzv. střední třídě, jejíž existence omezuje třecí plochy mezi chudými a bohatými.¹³

Sektor MSP má i další neméně důležitý význam (kromě ekonomického) a to **politický**. Politici se často vyjadřují, že je potřeba podporovat drobné podnikatele. Kromě jiného je motivací politiků fakt, že soukromí podnikatelé a živnostníci tvoří velkou část potenciálních voličů. Sektor MSP přispívá k udržování demokracie a stability ve společnosti. Podnikatelé představují nemalou skupinu, ale každý z nich má jiné cíle a preference. A právě z tohoto důvodu vyplývá, že tento sektor nemůže být řízen vyšší autoritou, jelikož se jednoduše řídit nenechá. A proto nemůže být tak jednoduše zneužit pro politické cíle.¹⁴

¹² VOJÍK, Vladimír, ref. 11.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ VOJÍK, Vladimír, ref. 5.

Mezi **silné stránky MSP** patří:¹⁵

- flexibilita – schopnost rychle se adaptovat na požadavky a výkyvy na trhu,
- jednoduchá organizační struktura, osobní vztah k zaměstnancům,
- schopnost generovat pracovní příležitosti při nízkých kapitálových nákladech,
- blízký vztah k zákazníkovi,
- méně rozsáhlá administrativa, případně zabezpečení pomocí outsourcingu,
- menší náročnost provozních činností na energie a suroviny.

Jako **slabé stránky MSP** je možné uvést:¹⁶

- negativní společenské vnímání podnikatelů,
- horší přístup ke kapitálu – pro MSP je mnohem obtížnější a daleko nákladnější dostat se k úvěrům,
- vzdělávání v oblasti podnikání – MSP jsou přesvědčeni, že vzdělávací systém neklade dostatečný důraz na podnikání,
- administrativní zátěž – spojená s nadměrnou byrokracií,
- omezení inovační kapacity a nízké výdaje na vědu a výzkum – i když jsou MSP charakterizovány jako nositelé vysokého počtu inovací, obvykle se jedná spíše o inovace nižších řádů.

2.2 Podnikání malých a středních podniků v podmínkách Evropské unie

2.2.1 Charakteristika evropského podnikatelského prostředí

Z předchozí kapitoly jasně vyplývá důležitost MSP, jež mají zásadní vliv na konkurenceschopnost a dynamiku celého evropského hospodářství. EU má za cíl zvyšovat potenciál růstu těchto podniků, a proto prostřednictvím svých nástrojů podporuje podnikání a vytváří vstřícnější prostředí pro malé podniky tak, aby se tyto podniky mohly v dnešní globální ekonomice plně realizovat. Podpora vzniku a rozvoje nových malých a středních podniků patří mezi hlavní nástroje politiky soudržnosti.

¹⁵ SRPOVÁ, J., V. ŘEHOŘ a kol., ref. 4.

¹⁶ Tamtéž.

Každý rok je v EU založeno zhruba 1,2 milionu nových podniků, což činí přibližně 10 % z celkového počtu firem. Přesto pouze polovině z nich se podaří přežít prvních pět let. V EU jsou navíc v tomto směru velké rozdíly mezi jednotlivými zeměmi. Jak již bylo dříve zmíněno, MSP tvoří 99 % všech firem v EU a zajišťují až dvě třetiny pracovních míst. Mají však velmi často problémy s dostupností kapitálu, disponují nedostatečným know-how a zpravidla i zkušenostmi. A právě **politika soudržnosti EU** si klade za cíl tyto nedostatky řešit prostřednictvím přímých opatření (jako jsou například přímé investice) a nepřímých opatření (poskytování podpůrných služeb podnikům, organizování školení, vytváření inovativního prostředí, zajištění finančních služeb, zavádění technologií, ale také vytváření sítí kontaktů a klastrů).¹⁷

V programovacím období 2007 - 2013 se programy politiky soudržnosti EU soustředí na podporu těchto oblastí:¹⁸

- **zakládání a rozvoj malých a středních podniků** (přímá podpora MSP) – důraz je kladen na podporu soukromého podnikání, dostupnost financí, výzkumu a inovací, transferu technologií, přístupu k informačním a komunikačním technologiím či výrobu šetrnou k životnímu prostředí; v této oblasti je vyčleněno na podporu MSP zhruba 28 miliard EUR (8 % veškerých přidělených prostředků),
- **další podpora velkých i malých podniků** – včetně produktivních investic a poskytování služeb podpory podnikům ve výše uvedených oblastech; zde by mělo být rozděleno 28 miliard EUR (8,1 % veškerých přidělených prostředků); značná část těchto finančních prostředků bude mít jak přímý či nepřímý pozitivní dopad na MSP,
- **restrukturalizace firem a adaptibilita pracovníků** – cílem je předvídat firemní restrukturalizaci a vnější okolnosti takovými způsoby, které umožní plynulou a hladkou změnu podporující zaměstnanost.

Následující tabulka poskytuje přehled finanční podpory v jednotlivých oblastech, přičemž se jednotlivé oblasti podpory dělí dle třech cílů politiky soudržnosti – Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, Evropská územní spolupráce. Z tabulky je zřejmé, že největší finanční podpora je směřována do cíle Konvergence, následně

¹⁷ EVROPSKÁ KOMISE. Podpora podnikání. *Europa.eu* [online]. 2012 [cit. 05. 08. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/business/index_cs.cfm.

¹⁸ Tamtéž.

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a jako poslední Evropská územní spolupráce.

Tabulka 2.2: Podpora podnikání

Podpora podnikání			
Cíl	Oblast	Finanční podpora (v EUR)	
Konvergence	Přímá podpora MSP	18 760 896 870	37,7 %
	Další podpora velkých i malých podniků	22 530 831 239	45,3 %
	Restrukturalizace firem a adaptibilita pracovníků	8 443 275 693	17,0 %
Konvergence		49 735 003 802	100 %
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	Přímá podpora MSP	7 636 313 787	41,0 %
	Další podpora velkých i malých podniků	5 236 356 602	28,1 %
	Restrukturalizace firem a adaptibilita pracovníků	5 746 609 150	30,9 %
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost		18 619 279 539	100 %
Evropská území spolupráce	Přímá podpora MSP	998 476 647	72,4 %
	Další podpora velkých i malých podniků	240 555 186	17,4 %
	Restrukturalizace firem a adaptibilita pracovníků	140 383 705	10,2 %
Evropská území spolupráce		1 379 415 538	100 %

Zdroj: EUROPEAN COMMISSION [online], 2010; vlastní zpracování

2.2.2 Legislativní rámec podpory malých a středních podniků v Evropské unii

Právě úloha malých a středních podniků byla v EU několikrát uznána na nejvyšší politické úrovni. Evropská unie roku 2005 v *Lisabonské strategii* pevně zakotvila potřeby malých a středních podniků pro růst a zaměstnanost a to na základě využití přístupu partnerství. Struktury EU věnují maximální pozornost MSP a realizují řadu změn, které by měly mít pozitivní vliv na podnikatelský sektor.

Dokumenty na podporu MSP se řadí převážně do oblasti **sekundárního práva EU** a značná část z nich má charakter sdělení, doporučení či tzv. Zelené knihy. Mezi klíčové legislativní dokumenty v oblasti MSP v rámci EU patří:¹⁹

- Evropská charta pro malé podniky,
- Small Business Act pro Evropu (SBA),
- Moderní politika pro MSP,
- Definice mikro podniků, malých a středních podniků,
- Program pro čisté a konkurenceschopné MSP,
- Akční plán pro podnikání,
- Přístup podniků k financím,
- Rámcový program konkurenceschopnosti a inovace 2007 – 2013 (CIP),
- Otevřená metoda koordinace,
- Podpora podnikání ve školách a na univerzitách,
- Rozvoj spolupráce veřejného a soukromého sektoru,
- Financování růstu MSP,
- Podpora sociální odpovědnosti.

V následující části jsou pro důkladnější popis vybrány dva důležité dokumenty, Evropská charta pro malé podniky a Small Business Act pro Evropu, které vytváří stěžejní legislativu pro MSP.

Evropská charta pro malé podniky

Na setkání Evropské rady v portugalské Feiře v červnu 2000 se členské země a EU shodly na významu MSP a stvrdily ho podepsáním *Evropské charty pro malé podniky*. Tato Charta popisuje, co musí členské státy a Evropská komise udělat, aby se zlepšilo prostředí pro malé podniky. Charta se stala základem a klíčovým nástrojem, který má zemím pomoci při zvyšování výkonnosti. Realizace strategických doporučení byla zásadní pro dosažení cíle Lisabonské strategie – dosáhnout toho, aby se Evropa stala do roku 2010 nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější ekonomikou světa.

¹⁹ LELKOVÁ, Petra. *Možnosti využití podpory malého a středního podnikání v Regionálních operačních programech ČR v programovacím období 2007-2013*. Ostrava, 2011. Diplomová práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra evropské integrace.

Význam Charty uznávají i nečlenské státy EU, roku 2002 byla schválena kandidátskými státy a následně roku 2003 zeměmi západního Balkánu.

Charta se věnuje následujícím deseti **klíčovým oblastem**:²⁰

1. **vzdělávání a školení pro podnikatelskou veřejnost** – Evropa bude podporovat podnikatelského ducha a nové dovednosti již u mládeže,
2. **levnější a rychlejší založení podniku** – náklady na založení firmy by se měly přibližovat k maximální konkurenceschopnosti ve světě, rozšíření online registrace,
3. **lepší legislativa a předpisy** – snaha o zjednodušení vnitrostátních předpisů a předpisů EU,
4. **dostupnost dovedností** – vzdělávací instituce a vnitropodnikové školicí programy budou předávat odpovídající objem dovedností přizpůsobených potřebám MSP, poskytovat celoživotní vzdělávání a poradenství,
5. **zlepšování přístupu online** – orgány veřejné správy by měly být důrazně vedeny k tomu, aby zlepšily elektronickou komunikaci se sektorem malých podniků,
6. **více z jednotného trhu** – usilovat o reformy zaměřené na dotvoření skutečného vnitřního trhu EU, který bude k malým podnikům vstřícný, a to obzvláště v oblastech kritických pro rozvoj malých podniků, včetně elektronického obchodování, telekomunikací, služeb, veřejného zprostředkování a mezinárodního platebního systému,
7. **daňové a finanční záležitosti** – daňové systémy by měly být upraveny tak, aby byly odměňovány úspěšné podniky, povzbuzováno zakládání podniků, podporováno rozšiřování malých podniků a vytváření pracovních příležitostí a usnadněno vytváření malých podniků a nástupnictví v těchto podnicích,
8. **posílení technologické kapacity malých podniků** – posílit existující programy zaměřené na šíření technologií směrem k malým podnikům a na schopnost malých podniků určovat, vybírat a přizpůsobovat technologie,
9. **úspěšné modely elektronického obchodování a podpora špičkových malých podniků** – povzbuzovat malé podniky k využití nejlepších praktik a k přijetí modelů úspěšných firem, které jim v nové ekonomice umožní skutečnou prosperitu,

²⁰ EVROPSKÁ KOMISE, *Evropská charta pro malé podniky*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství. 2004. 20 s. ISBN 92-894-7608-7.

10. **rozvoj silnějšího a účinnějšího zastoupení zájmu malých podniků na úrovni Evropské unie a na vnitrostátní úrovni** – dokončit průzkum zastoupení zájmů malých podniků na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni, včetně využití sociálního dialogu.

Dokument Small Business Act pro Evropu

Dokument *Small Business Act pro Evropu* byl přijat v červnu roku 2008 jako dokument na podporu MSP. Hlavním jádrem tohoto dokumentu je přesvědčení, že dosažení nejlepších možných rámcových podmínek pro MSP závisí zejména na společenském uznání podnikatelů. A právě iniciativa Small Business Act se snaží zlepšit obecný přístup politiky k podnikání, trvale zakotvit zásadu „Zelenou malým a středním podnikům“ do tvorby politik od regulace po veřejnou službu a podporovat růst MSP tím, že jim pomůže zvládnout obtíže, které jejich rozvoji brání.²¹

Small Business Act vychází z výsledků Evropské komise a jednotlivých členských států, vytváří nový politický rámec, který sjednocuje stávající nástroje politiky podnikání. Jako základ používá Evropskou chartu pro malé podniky a moderní politiku malých a středních podniků. K realizaci této náročné agendy navrhuje Komise skutečné politické partnerství EU a členských zemí respektující zásady subsidiarity a proporcionality.

Tento akt obsahuje kombinaci legislativních opatření, politických závazků a konkrétních praktických kroků klíčových pro růst MSP.

Obsah dokumentu:

- Úvod,
- Čas na průlom v politice EU pro malé a střední podniky,
- Provádění náročné agendy politiky pro malé a střední podniky: Akt o drobném podnikání pro Evropu,
- Přeměna zásad v politická opatření,
- Provádění SBA a jeho správa,
- Příloha: Výměna osvědčených postupů v politice pro malé a střední podniky.

²¹ EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. „Zelenou malým a středním podnikům.“ „Small Business Act“ pro Evropu* [online]. EK, 2008 [cit. 10. 07. 2012]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0394:FIN:cs:PDF>.

Jeho symbolický název „akt“ zdůrazňuje politickou vůli uznat klíčovou úlohu MSP v ekonomice EU a poprvé zavést **komplexní politický rámec pro EU a členské státy** prostřednictvím těchto opatření:²²

- **soubor 10 zásad platných pro přípravu a provádění politik na úrovni EU a členských zemí.** Tyto zásady jsou nezbytné pro zajištění přidané hodnoty na úrovni EU, vytvoření rovných podmínek pro MSP a zlepšení právního a správního prostředí v celé EU:
 - 1) vytvořit prostředí, ve kterém budou podnikatelé a rodinné podniky moci vzkvétat a podnikání bude odměňováno,
 - 2) zajistit, aby čestní podnikatelé, kteří čelili úpadku, dostali rychle druhou šanci,
 - 3) navrhnout pravidla v duchu zásady „Zelenou malým a středním podnikům“,
 - 4) přimět státní správy, aby reagovaly na potřeby malých a středních podniků,
 - 5) přizpůsobit nástroje veřejné politiky potřebám malých a středních podniků: usnadnit účast MSP na veřejných zakázkách a lépe využívat možnosti státní podpory pro MSP,
 - 6) usnadnit přístup MSP k financování a rozvinout právní a podnikatelské prostředí podporující včasné úhrady v obchodních transakcích,
 - 7) pomoci MSP více těžit z příležitostí, které nabízí jednotný trh,
 - 8) podporovat zvyšování kvalifikace v MSP a všechny formy inovací,
 - 9) umožnit MSP, aby výzvy ochrany životního prostředí přeměnily na příležitosti,
 - 10) povzbuzovat a podporovat MSP při využívání výhod růstu trhů,

- **soubor nových legislativních návrhů vycházejících ze zásady „Zelenou malým a středním podnikům“**
 - Nařízení o všeobecné blokové výjimce pro státní podpory,
 - Nařízení, které stanoví statut evropské soukromé společnosti,
 - Směrnice o snížených sazbách daní z přidané hodnoty (DPH),

²² EVROPSKÁ KOMISE [online], ref. 21.

- **soubor nových politických opatření, která budou uvedených 10 zásad provádět podle potřeb MSP na úrovni EU i členských států.**

2.2.3 Evropský rámec podpory malého a středního podnikání

Strukturální fondy EU

Pro programovací období 2007-2013 je politika hospodářské a sociální soudržnosti EU realizována prostřednictvím **strukturálních fondů (SF)**. Tyto strukturální fondy jsou významným zdrojem finanční podpory pro MSP. Jsou určeny pro chudší či jinak znevýhodněné regiony (venkovské a problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti, oblasti s geografickým nebo přírodním znevýhodněním, jako například ostrovy, hornaté oblasti, řídké osídlené oblasti a pohraniční regiony). Z grafu přílohy 1 je možné vidět, kolik procent ze svého celkového objemu finančních prostředků ze strukturálních fondů každá země EU alokuje do oblasti MSP.

Do strukturálních fondů se řadí dva fondy – Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF).

V rámci nejrozsáhlejšího finančního nástroje *Evropského fondu pro regionální rozvoj* jsou podporovány **investiční** (infrastrukturní) **projekty** – výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, výstavba poldrů a úprava koryt řek, podpora inovačního potenciálu podniků, podpora začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie a další.²³ Úkolem ERDF je pomáhat odstraňovat zásadní regionální rozdíly v rámci EU. Fond přispívá ke snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a míry zaostávání nejvíce znevýhodněných regionů.

²³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Informace o fondech EU. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2012 [cit. 10. 08. 2012]. Dostupné z: <http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU.aspx>.

V rámci malého a středního podnikání ERDF financuje řadu oblastí.^{24 25}

- přímé podpory na investice do podniků s cílem vytvořit udržitelná pracovní místa,
- infrastruktury související zejména s výzkumem a inovacemi, telekomunikacemi a životním prostředím, energetikou a dopravou,
- rozvoj vnitřního potenciálu podporující místní rozvoj a zaměstnanost a činnost malých a středních podniků,
- podpora služeb pro podniky,
- zlepšení přístupu podniků k financím,
- přímé podpory investic,
- převod technologií,
- investice do lidských zdrojů (spolufinancované společně s ESF),
- meziregionální a příhraniční spolupráce MSP.

Druhým významným strukturálním fondem pro sektor malého a středního podnikání je *Evropský sociální fond*, prostřednictvím kterého jsou podporovány **neinvestiční** (neinfrastrukturní) **projekty** – rekvalifikace nezaměstnaných, tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, podpora začínajícím osobám samostatně výdělečně činným (OSVČ), speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, zlepšování podmínek pro využívání informačních a komunikačních technologií (ICT) pro žáky i učitele, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru a další.²⁶

ESF přispívá k posílení hospodářské a sociální soudržnosti EU hlavně zvyšováním zaměstnanosti a počtu pracovních příležitostí, podporou vysoké úrovně zaměstnanosti a zvyšováním počtu pracovních míst a jejich kvality.

²⁴ EU-MEDIA. Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF). *EurActiv.cz* [online]. 2012 [cit. 10. 08. 2012]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropsky-fond-regionálního-rozvo>.

²⁵ EVROPSKÁ KOMISE. Evropský fond pro regionální rozvoj. *Europa.eu* [online]. 2012 [cit. 10. 08. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/regional/index_cs.cfm.

²⁶ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 23.

Mezi cíle ESF patří:²⁷

- pomoc nezaměstnaným lidem při vstupu na trh práce,
- rovné příležitosti pro všechny při přístupu na trh práce,
- sociální začleňování, pomoc lidem ze znevýhodněných sociálních skupin při vstupu na trh práce,
- celoživotní vzdělávání,
- rozvoj kvalifikované a přizpůsobivé pracovní síly,
- zavádění moderních způsobů organizace práce a podnikání,
- zlepšení přístupu a účasti žen na trhu práce,
- boj se všemi formami diskriminace a nerovnostmi souvisejícím s trhem práce.

Ostatní finanční nástroje

V rámci finančních nástrojů zastává důležitou pozici Evropská investiční banka (EIB) a Evropská investiční fond (EIF). *Evropská investiční banka* podporuje projekty v zemích EU prostřednictvím finančních půjček. Banka si půjčuje peníze na kapitálových trzích a tyto finanční prostředky jsou poté půjčovány za výhodných podmínek na projekty, jejichž cílem je zvýšit kvalitu infrastruktury, energetických dodávek a životního prostředí nejen v EU, ale i v sousedních a rozvojových zemích. EIB půjčuje peníze na základě šesti prioritních cílů:²⁸

- soudržnost a konvergence,
- podpora malých a středních podniků,
- environmentální udržitelnost,
- realizace iniciativy Inovace 2010,
- rozvoj transevropských dopravních a energetických sítí (TEN),
- udržitelná, konkurenceschopná a spolehlivá energetika.

Evropský investiční fond byl vytvořen za účelem poskytování pomoci malým a středním podnikům roku 1994. Společně s EIB, která je jeho většinovým podílníkem, tvoří tzv. „skupinu EIB“. Tento fond poskytuje rizikové investice malým a středním podnikům –

²⁷ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Evropský sociální fond v ČR. *Esfer.cz* [online]. 2008 [cit. 10. 08. 2012]. Dostupné z: <http://www.esfer.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>.

²⁸ EVROPSKÁ UNIE. Evropská investiční banka. *Europa.eu* [online]. 2012 [cit. 15. 08. 2012]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eib/index_cs.htm.

obzvláště novým firmám a firmám zaměřeným na technologie. Taktéž přebírá záruky vůči finančním institucím tím, že ručí za půjčky MSP. EIF neposkytuje firmám půjčky ani finanční podpory, a také do žádných firem neinvestuje přímo. Funguje prostřednictvím bank a jiných finančních prostředníků. Využívá buď své vlastní finanční prostředky, nebo prostředky, které mu byly svěřeny EIB či EU.²⁹

Na podporu MSP v programovacím období 2007 – 2013 Evropská komise, Evropská investiční banka a Evropský investiční fond spolupracují také v rámci iniciativ JEREMIE a JASMINE. Smyslem iniciativy *JEREMIE* (Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises, Společné evropské zdroje pro mikro až středně velké podnikatele) je podpořit zlepšený přístup k financím pro rozvoj mikro, malých a středních podniků v regionech EU. Poskytuje finanční prostředky ve formě záruk, protizáruk, kapitálových záruk, mikro úvěrů, sekuritizace a rizikového kapitálu.

Iniciativa JEREMIE podporuje zejména tyto oblasti:³⁰

- tvorba nových podniků či expanze již existujících,
- přístup MSP k rizikovému kapitálu tak, aby mohly modernizovat a diverzifikovat své aktivity, vytvářet nové produkty a rozšířit přístup na trh,
- výzkum a vývoj v podnicích, transfer technologií a inovace,
- technologická modernizace vedoucí k cíli nízkouhlíkového hospodářství,
- investice vytvářející udržitelná pracovní místa.

Iniciativa *JASMINE* (Joint Action to Support Micro-finance Institutions in Europe, Společná akce na podporu mikrofinančních institucí v Evropě) byla založena s cílem zvýšit kapacitu nebankovních poskytovatelů mikro-úvěrů a mikrofinančních institucí v různých oblastech, jako jsou institucionální řízení, informační systémy, řízení rizik a strategické plánování. A aby pomohla těmto nebankovním poskytovatelům a institucím stát se udržitelnými a životaschopnými subjekty na mikro-úvěrovém trhu.

²⁹ EVROPSKÁ UNIE. Evropský investiční fond. *Europa.eu* [online]. 2012 [cit. 15. 08. 2012]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eif/index_cs.htm.

³⁰ EUROPEAN COMMISSION. JEREMIE. *Europa.eu* [online]. 2012 [cit. 20. 08. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/jeremie_en.cfm#2.

Iniciativa JASMINE poskytuje následující služby:³¹

- hodnocení či diagnostika struktury, organizace a provozní režim vybraného poskytovatele mikro-úvěrů/mikro-finanční instituce nebo institucionální hodnocení prováděné specializovanou ratingovou agenturou,
- odborná příprava pro pracovníky a řízení vybraných institucí poskytnutá expertními poradci v návaznosti na hodnocení výkonu,
- služby na podporu podnikání přístupné všem poskytovatelům a institucím.

EU realizuje také tzv. *Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (Competitiveness and Innovation Framework Programme - CIP)*. Ten se zaměřuje především na MSP, podporuje inovační činnosti, zajišťuje lepší přístup k finančním prostředkům a poskytuje služby na podporu podnikání v regionech. Také přispívá k lepšímu zavádění informačních a komunikačních technologií a přispívá k rozvoji informační společnosti. Program je realizovaný pro roky 2007 – 2013 a jeho celkový rozpočet činí 3 621 mil. EUR. Je rozdělen do tří operačních programů:³²

- Program pro podnikání a inovace,
- Program na podporu politiky informačních a komunikačních technologií,
- Program Inteligentní energie pro Evropu.

2.3 Podnikání malých a středních podniků v podmínkách České republiky

2.3.1 Charakteristika českého podnikatelského prostředí

Podnikatelské prostředí v ČR je charakteristické širokou škálou podmínek pro podnikání jako například v oblasti legislativy, institucionální infrastruktury a v oblasti fungování trhů. Na tvorbě podnikatelského prostředí se především podílejí státní orgány reprezentované zákonodárnými sbory a ministerstvy, jim na roveň postavenými orgány státní správy, státem zřízené či podporované instituce a agentury, soudy, orgány veřejné samosprávy, vzdělávací zařízení, výzkumná a vývojová pracoviště, subjekty z oblasti pojišťovnictví,

³¹ EUROPEAN COMMISSION. JASMINE. *Europa.eu* [online]. 2012 [cit. 20. 08. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/jasmine_en.cfm#3.

³² EVROPSKÁ KOMISE. Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP). *Europa.eu* [online]. 2012 [cit. 30. 12. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/cip/index_cs.htm.

banky, pojišťovny, instituce kapitálového trhu, leasingové společnosti, podnikatelská samospráva (komory, asociace, svazy, spolky), podnikatelské a zprostředkovatelské organizace.³³

Pro přehlednou charakteristiku podnikatelského prostředí je níže zvolena forma **SWOT analýzy** a to v následující tabulce 2.3, která popisuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby tohoto prostředí v ČR.

Tabulka 2.3: SWOT analýza podnikatelského prostředí v ČR

Silná stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • masivní příliv přímých zahraničních investic • tradice průmyslové a řemeslné výroby • tradice odborného školství • geografická výhodnost polohy státu – dostupnost významných trhů, tranzitní potenciál • vysoká hustota silniční a železniční sítě • dobrá telekomunikační infrastruktura • relativně vysoká kvalifikace a profesní adaptabilita pracovní síly 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečné znalosti a kompetence k podnikání • složitý daňový systém a vysoké celkové daňové zatížení • administrativně náročné zakládání nových firem • nízká využitelnost výsledků výzkumu a vývoje • nízký podíl soukromých a veřejných výdajů na vědu a výzkum • nedostatečná spolupráce škol a zaměstnavatelů • málo efektivní jazykové vzdělání
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • zjednodušení postupů zakládání firem • využití informačních a komunikačních technologií pro komunikaci se státní správou • navýšení výdajů na vědu a výzkum • rozvoj služeb a poradenství pro MSP • rozvoj a zlepšování systému vzdělávání • dobudování sítě dálnic a rychlostních komunikací • cílená propagace podnikatelství • zjednodušování daňového systému • rozvoj mezinárodní spolupráce a expanze podniků na zahraničních trzích • zlepšení ochrany duševního vlastnictví 	<ul style="list-style-type: none"> • hospodářská stagnace světových ekonomických center • přestěhování významných zaměstnavatelů a investorů do jiných zemí • nedostatečná spolupráce v oblasti inovací • výrazně nižší podíl inovujících podniků oproti ostatním zemím EU • politizace veřejné správy, přetrvávající korupční a klientské jednání • nedostatek specificky kvalifikované pracovní síly • nesladění postupů vlády a krajů v podpoře podnikání • nízký zájem všech osob o další vzdělání

Zdroj: MMR [online], 2007; vlastní zpracování

³³ CZECHTRADE. Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007 – 2013. *BusinessInfo.cz* [online]. 2006 [cit. 26. 12. 2012]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/koncepce-rozvoje-msp-2007-2013-3752.html#koncepterozvoje>.

Navíc MSP není ve svém rozvoji ovlivněno jenom podnikatelským prostředím či jeho infrastrukturou, ale zejména také reálně **existujícím stavem jednotlivých firem.**

Sektor MSP v ČR je nyní srovnatelný se zakladatelskými zeměmi Evropských společenství (ES) v podílu této oblasti firem na celkovém počtu podniků, na jejich výkonech a zaměstnanosti. Také více než 40 % podíl MSP na tvorbě HDP je možno již srovnávat se zeměmi jako Německo či Švédsko.

Ve srovnání se zeměmi střední a východní Evropy patří české hospodářství k těm nejrozvinutějším a poměrně stálým. Česká republika ustála hospodářskou krizi poměrně dobře, kdy pokles jejího HDP byl v porovnání s ostatními členskými státy s podobným hospodářstvím poměrně mírný. Tato skutečnost se pravděpodobně následně odrazila i na MSP a na zaměstnanosti v těchto podnicích, jelikož se jejich počet nijak výrazně nezměnil.³⁴

V tabulce číslo 2.4 jsou znázorněny tyto počty a procentuální podíly MSP v ČR a v EU 27 za rok 2011. Z tabulky je zřejmé, že v sektoru MSP v ČR převládají mikropodniky s 95,4 % podílem. Celkově pak sektor MSP tvoří 99,9 % všech podniků. V EU je tento podíl téměř shodný, činí 99,8 % všech podniků v EU 27. Zaměstnanost v MSP tvoří 69,9 % v ČR a je tedy vyšší než hodnota pro EU 27, která činí 67,4 %. Podíl mikropodniků je opět nejvyšší, 30,9 %. Přidaná hodnota vytvořená malými a středními podniky v ČR dosahuje podílu 55,9 %. Tato hodnota je o 2,2 procentní body nižší než je podíl MSP v rámci EU 27 (58,1%). V této kategorii tvoří největší přidanou hodnotu v ČR střední podniky s 20,3 % podílem.

³⁴ EUROPEAN COMMISSION. *Přehled údajů SBA 2012 - Česká republika* [online]. EC, 2012 [cit. 10. 08. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/countries-sheets/2012/czechrepublic_cs.pdf.

Tabulka 2.4: Zastoupení MSP v ČR vs. EU 27 pro rok 2011

	Počet podniků			Zaměstnanost			Přidaná hodnota		
	ČR		EU	ČR		EU	ČR		EU
	Počet	Podíl %	Podíl %	Počet	Podíl %	Podíl %	Mld. EUR	Podíl %	Podíl %
Mikro	889	95,4	92,2	1 055	30,9	29,6	16	19,9	21,2
Malé	34 591	3,7	5,5	659 681	19,3	20,6	13	15,7	18,5
Střední	6 642	0,7	1,1	673 286	19,7	17,2	17	20,3	18,4
MSP	930	99,9	99,8	2 388	69,9	67,4	46	55,9	58,1
Velké	1 379	0,1	0,2	1 026	30,1	32,6	36	44,1	41,9
Celkem	932	100	100	3 415	100	100	82	100	100

Pozn.: Pro rok 2011 je použit odhad na základě údajů z Eurostatu z let 2005 – 2009

Zdroj: EUROPEAN COMMISSION [online], 2012a; vlastní zpracování

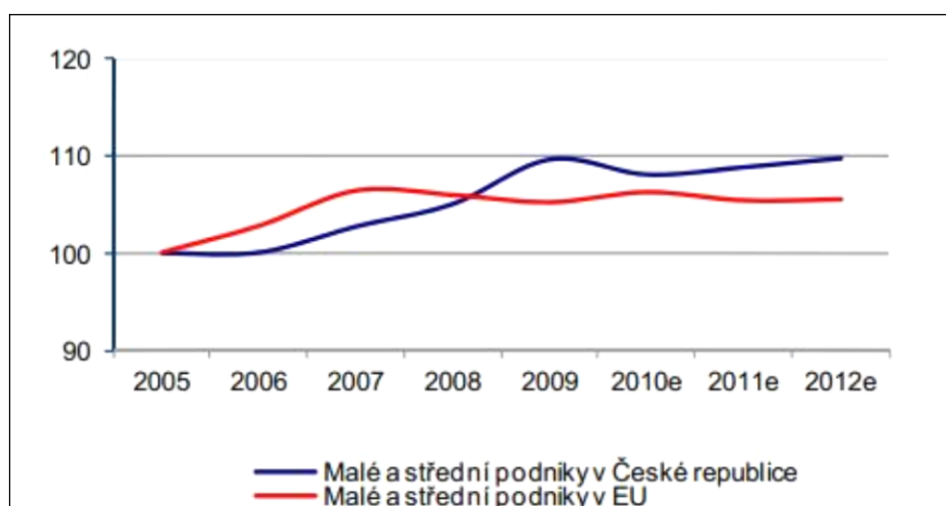
Z obrázku 2.1 je možné vidět, že počet MSP v ČR rostl do poloviny roku 2009, kde počet mikropodniků rostl až do roku 2010 a také si mikropodniky vedly lépe než malé a střední podniky (i přes počet pracovních míst). Na rozdíl od velkých podniků, jejichž počty se od roku 2008 snižují.

Celkový počet MSP v ČR se stále zvyšuje a poslední čtyři roky je trvale nad průměrem EU. Avšak i přesto je v současnosti v České republice zhruba o 3 000 malých a středních podniků méně ve srovnání s rokem předchozím.³⁵ I když MSP představují 99,9 % všech ekonomických subjektů v ČR, jejich podíl na tvorbě HDP, zahraničním obchodě, investičních aktivitách či přidané hodnotě je podstatně nižší. Početní síla MSP zde tedy výrazně převažuje nad ekonomickou silou. MSP jsou velmi důležité a zaujímají významné postavení v oblasti zaměstnanosti a flexibility přizpůsobování se změnám na trhu.³⁶

³⁵ EUROPEAN COMMISSION, ref. 34.

³⁶ KALÍNSKÁ, Emilie a kolektiv. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 232 s. ISBN 978-80-247-3396-8.

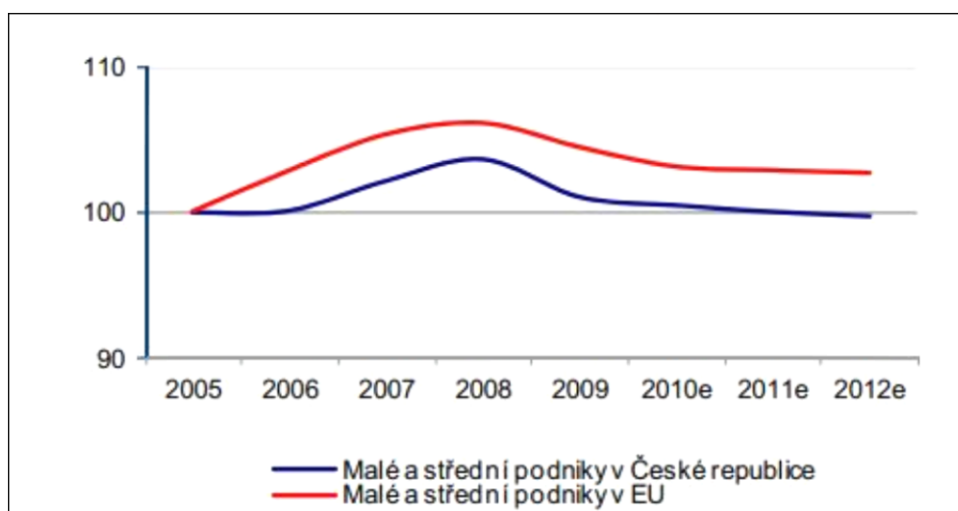
Obrázek 2.1: Vývoj počtu podniků

Pozn.: Index: 2005 = 100, od r. 2010 jsou použity odhady
Zdroj: EUROPEAN COMMISSION [online], 2012a, s. 2

Při pohledu na vývoj zaměstnanosti v podnicích v obrázku 2.2 je patrné, že do roku 2008 její hodnota rostla. V souvislosti s ekonomickou krizí pak v letech 2008 – 2010 zaměstnanost mírně klesala jak v ČR, tak v EU 27, a zastavila se až roku 2012, kdy došlo k mírnému nárůstu (1,1 %), a nyní se nachází na předkrizovém stavu.

Obrázek 2.2: Vývoj zaměstnanosti v podnicích

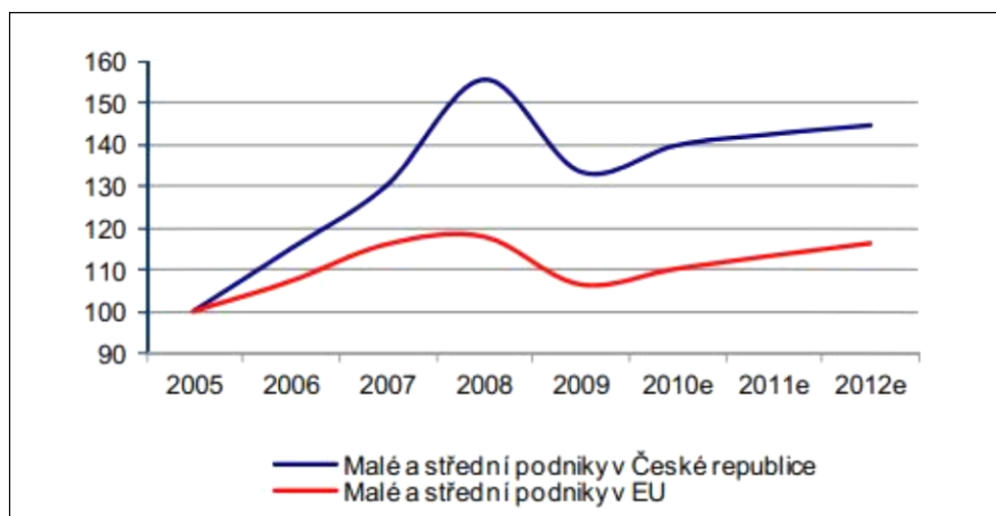

Pozn.: Index: 2005 = 100, od r. 2010 jsou použity odhady
Zdroj: EUROPEAN COMMISSION [online], 2012a, s. 2

Přidaná hodnota, která je znázorněna v obrázku 2.3, vytvořená českými malými a středními podnikateli dlouhodobě převyšuje EU jako celek. Od roku 2005 přidaná hodnota neustále rostla až do roku 2008, kdy byla dosažena nejvyšší přidaná hodnota malými a středními podniky v ČR. Od roku 2008 docházelo kvůli ekonomické krizi

ke snižování přidané hodnoty a to do poloviny roku 2009. Od této doby dochází pouze k mírnému růstu přidané hodnoty, která však stále převyšuje přidanou hodnotu MSP v EU.

Obrázek 2.3: Vývoj přidané hodnoty

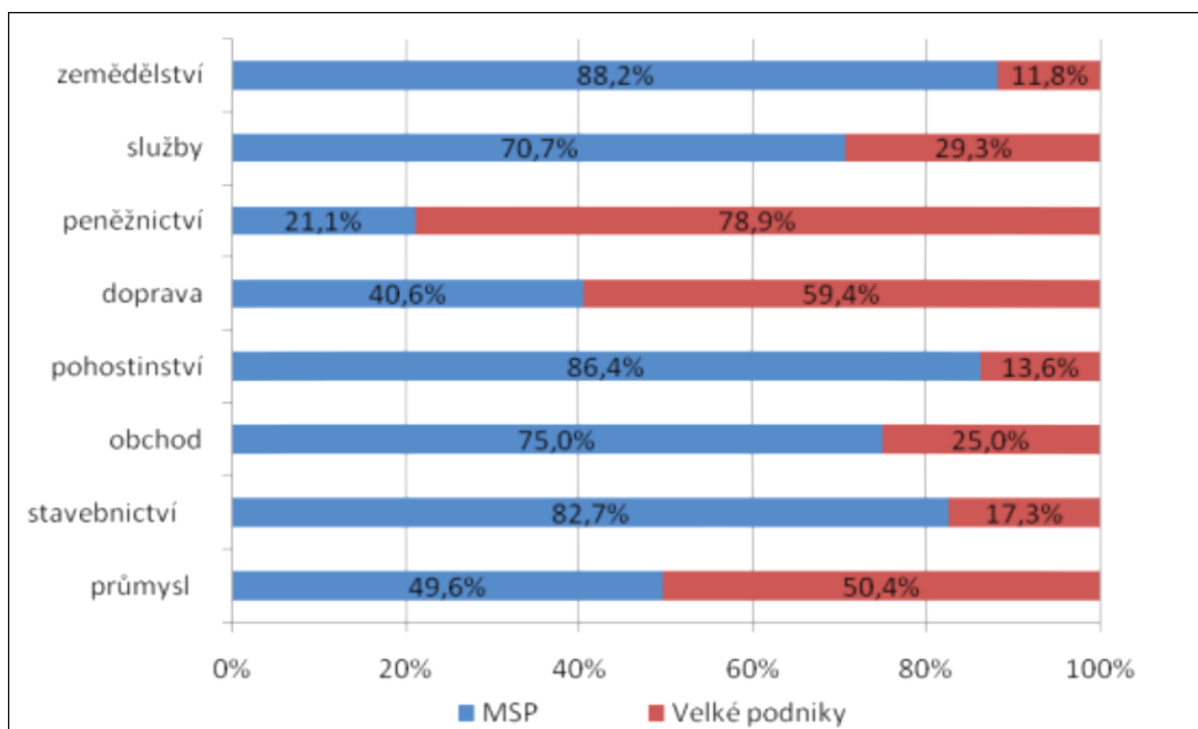
Pozn. Index: 2005 = 100, od r. 2010 jsou použity odhady
Zdroj: EUROPEAN COMMISSION [online], 2012a, s. 2

K nejdůležitějším odvětvím v ČR patří obchod a služby, kde počet malých a středních podniků v těchto odvětvích dosahuje 25 % u obchodu (EU 30 %) a 39 % u služeb (EU 45 %). Sektor výroby (pokud jde o zaměstnanost a přidanou hodnotu) je v ČR důležitější než v ostatních zemích s podílem o 10 % vyšší než průměr EU. Při pohledu na odvětví náročná na znalosti a odvětví špičkových technologií jsou hodnoty srovnatelné s průměrem EU.³⁷

Obrázek 2.4 znázorňuje podíl zaměstnanců v MSP na celkovém počtu v ČR pro rok 2008. Největší podíl MSP s 88,2 % se nachází v sektoru zemědělství, druhé odvětví s největším zastoupením MSP je pohostinství s 86,4 %, na třetím místě se nachází stavebnictví s 82,7 %. Další výrazné zastoupení MSP je v odvětvích obchodu (75 %) a služeb (70,7 %). Nejméně se MSP vyskytují v peněžnictví a v dopravě, kde převládají velké podniky.

³⁷ EUROPEAN COMMISSION [online], ref. 34.

Obrázek 2.4: Podíl zaměstnanců v MSP na celkovém počtu v ČR v roce 2008

Zdroj: CHLADKOVA [online], 2010, s. 167

2.3.2 Legislativní rámec podpory malých a středních podniků v České republice

Samozřejmě i Česká republika má právně zakotvenou podporu MSP. Účelem *zákona o podpoře malého a středního podnikání č. 47/2002 Sb.* je usnadňovat zakládání a upevňování MSP v měnícím se prostředí evropské i české ekonomiky.

Významným vládním počinem v oblasti MSP bylo přijetí zákona České národní rady č. 299/1992 Sb., *o státní podpoře malého a středního podnikání*. 11. ledna 2002 byl pak přijat zcela nový zákon č. 47/2002 Sb., *o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky ve znění pozdějších předpisů*, který vychází z doporučení Evropské komise a je základním pilířem státní politiky v oblasti MSP.³⁸

³⁸ VOJÍK, Vladimír, ref. 11.

Tento zákon nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2003 a obsahuje klíčové změny, jež se týkají následující problematiky:³⁹

- zvyšování kvality produkce a řízení podniků a investice spojené s ochranou životního prostředí,
- upřesnění pravomoci při poskytování podpory formou návratné finanční výpomoci nebo dotace – ministerstvo nebo jím zřízená organizace,
- poskytování finančního příspěvku, záruky či úvěru se sníženou úrokovou sazbou – Českomoravská záruční a rozvojová banka.

Nabitím účinnosti zákona byla kompetence ve věcech mikro, malých a středních podniků určena výhradně *Ministerstvu průmyslu a obchodu (MPO)*.

Zákon stanoví následující oblasti podpory:⁴⁰

- projekty zaměřené na investice,
- výchovu a vzdělání ve vzdělávacích programech středních škol ukončených výučním listem,
- zvyšování odbornosti dospělých,
- hospodářské a technické poradenství,
- projekty sdružení pro rozvoj MSP a k posílení jejich postavení na trhu,
- získávání informací o podnikání,
- projekty výzkumu a vývoje, jejichž výsledky MSP využívají,
- projekty v regionech se soustředěnou podporou státu a v ostatních regionech, jejichž podporování státem je žádoucí z jiných důvodů,
- vytváření nových pracovních míst,
- navazování kontaktů a spolupráce se zahraničními partnery a účast na vnitrostátních i zahraničních výstavách a veletrzích,
- zavedení systémů zvyšování kvality produkce a řízení podniků a využití služeb podporujících zvýšení konkurenceschopnosti,

³⁹ VOJÍK, Vladimír, ref. 11.

⁴⁰ Zákon č. 47 ze dne 11. ledna 2002 o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 20, s. 691. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=53001&fulltext=&nr=47~2F2002&part=&name=&rpp=100#local-content>.

- projekty zaměřené na investice spojené s ochranou životního prostředí, poskytování technických informací a poradenských služeb nebo vybraných provozních nákladů určených na činnosti spojené s ochranou životního prostředí.

Podpora MSP se poskytuje ve formě **návratné finanční výpomoci, dotace, finančního příspěvku, záruky či úvěru se sníženou úrokovou sazbou**. Na základě zákona č. 299/ 1992 byla již v roce 1992 založena instituce pro rozvoj MSP s názvem *Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB)* a zákonem č. 47/2002 byla pak roku 2002 zřízena *Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest*. O obou institucích je blíže pojednáváno ve 3. kapitole.

Dále byly také přijaty zákony č. 218/2000 Sb., *o rozpočtových pravidlech*, a č. 215/ 2004 Sb., *o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje*.

2.3.3 Politika podpory malého a středního podnikání v České republice

Po vstupu ČR do EU se i systém podpory poskytované MSP v ČR přizpůsobil systému podpory realizovanému v EU. V ČR je problematika MSP v kompetenci *Ministerstva průmyslu a obchodu*, regionální podpora pak v kompetenci *Ministerstva pro místní rozvoj (MMR)*.

Obecně můžeme aktivity na podporu MSP rozdělit do dvou skupin:⁴¹

- finanční (nevratná, vratná zvýhodněná) podpora,
- nefinanční podpora.

Také můžeme rozdělit do čtyř skupin subjekty poskytující podporu podnikatelům a to dle původu na:⁴²

- a) vládní instituce poskytující podpory z veřejných prostředků,
- b) podnikatelské inkubátory a vědeckotechnické parky – často privátní subjekty vybudované s podporou z veřejných prostředků,
- c) nevládní organizace na bázi neziskových organizací,
- d) komerční subjekty nabízející podpory po MSP.

⁴¹ VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol. *Podnikání malé a střední firmy. 3., aktualizované a doplněné vydání. 3.vyd.* . Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. 336 s. ISBN 978-80-247-4520-6.

⁴² Tamtéž.

ad a) Podpora podnikání z veřejných prostředků

Pokud podpory podnikání nemají celoplošný charakter, tak jsou v zásadě zakázány, jelikož by vytvářely nerovné soutěžní podmínky na trhu. Výjimku však stanovilo nařízení Evropské komise č. 800/2008, které připouští podpory ve prospěch MSP, výzkumu, vývoje a inovací, ochrany životního prostředí, zaměstnanosti a vzdělávání a zaostalých regionů. Jako zdroje na podporu v ČR jsou použity prostředky ze státního rozpočtu ČR, ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti EU.⁴³

Platná legislativní úprava podpory MSP stanovuje zásady pro poskytnutí podpor jako například vzdělávání, zvyšování odbornosti dospělých, projekty zaměřené na investice, rozvoj MSP, výzkum a vývoj, vytváření nových pracovních míst. Tyto formy podpor mohou mít podobu návratné finanční pomoci, dotace, finančního příspěvku, záruky a úvěru se sníženou úrokovou sazbou.

Finanční podpora z veřejných prostředků je prováděna prostřednictvím ministerstev a vytvořených vládních a regionálních institucí. **Přímé finanční podpory** poskytují:

- CzechInvest,
- Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.,
- Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zemědělství,
- hlavní město Praha,
- kraje.

Nepřímé finanční podpory poskytují:

- Česká exportní banka, a.s.,
- Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. – EGAP.

Pro zpracování diplomové práce jsou nejdůležitějšími institucemi CzechInvest a Českomoravská záruční a rozvojová banka. CzechInvest zabezpečuje realizaci Operačního programu podnikání a inovace (OPPI), který je určen k poskytování finanční podpory podnikatelům. ČMZRB poskytuje podpory MSP formou záruk a zvýhodněných úvěrů s využitím prostředků státního rozpočtu, krajů a strukturálních fondů.

⁴³ VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol., ref. 41.

Z veřejných prostředků jsou také realizovány **nefinanční podpory**, které podnikatelům, exportérům a inovátorům šetří finance, zvyšují jejich informovanost či jim jinak usnadňují jejich podnikatelské aktivity. Jsou poskytovány prostřednictvím:

- CzechTrade,
- Ministerstva průmyslu a obchodu ČR,
- zastupitelských úřadů.

ad b) Podnikatelské inkubátory, vědeckotechnické parky

Podnikatelské inkubátory slouží začínajícím podnikatelům, kteří mají inovační potenciál daný zajímavým nápadem či přímo představou výrobkové inovace. Mohou jim nabídnout podnikatelské zázemí v podobě kanceláří pro administrativu firmy, reprezentativní prostory pro obchodní jednání, zajištění nezbytných služeb jako například telefonní síť, internet, úklid, kuchyňka apod. podnikatelské inkubátory nabízejí i poskytování výzkumného či laboratorního zařízení, provozního zázemí pro zahájení výroby, poradenství při ochraně průmyslového vlastnictví atd.⁴⁴

Vědeckotechnické parky jsou subjekty zaměřené na oblast vědy, technologie, inovačního podnikání a odborného vzdělávání, jež fungují ve velmi úzké spolupráci s vysokými školami, vědeckými pracovišti a výzkumnými ústavy. Poskytují také systémovou podporu v oblasti rozvoje inovačního podnikání, transferu technologií a podpory MSP inovační povahy.⁴⁵

ad c) Nevládní organizace

Pod pojmem nevládní organizace se skrývají různorodé subjekty, které v rámci plnění svých funkcí poskytují i řadu užitečných služeb podnikatelským subjektům včetně MSP. Mezi tyto nevládní organizace je možné zařadit:

- Mezinárodní obchodní komoru,
- Hospodářskou a agrární komoru,
- Rozhodčí soud,
- Asociaci malých a středních podniků a živnostníků ČR,

⁴⁴ VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol., ref. 41.

⁴⁵ Tamtéž.

- Národní asociaci pro rozvoj podnikání,
- CEBRE – Česká podnikatelská reprezentace při EU,
- profesní sdružení – Svaz obchodu ČR a cestovního ruchu, Svaz průmyslu a dopravy ČR.

ad d) Podpory podnikání na komerčním základě

Vedle vládních a neziskových podpor podnikatelů existuje na trhu i řada firem, jež nabízejí začínajícím a fungujícím podnikům služby, které spadají do různorodých sfér podnikání. Do této oblasti je možné zařadit poradenské služby jako účetnictví, daňové poradenství, zabezpečení požadavků bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, právní konzultace, bankovní služby pro podnikatele, fondy rizikového kapitálu (venture kapitálové fondy) či tzv. Business Angels.^{46 47}

⁴⁶ Business Angel je individuální investor využívající vlastní kapitál na financování perspektivních MSP s výrazným růstovým potenciálem.

⁴⁷ VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol., ref. 41.

3. Operační program Podnikání a inovace a jeho úloha v podpoře podnikání

3.1 Programové dokumenty politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU a ČR v období 2007 – 2013

Politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) je jednou z nejdůležitějších politik Evropské unie, která má zajistit tomuto integračnímu uskupení konkurenceschopnost na světovém poli a pomoci čelit výzvám 21. století. Svůj zájem směřuje na vyrovnaní hospodářských a sociálních rozdílů mezi regiony v EU.

Ve finanční perspektivě let 2007 - 2013 je pro kohezní politiku vyčleněno 35,7 % z evropského rozpočtu, což činí 347,410 mld. EUR.⁴⁸ ČR má z této částky přiděleny finanční prostředky ve výši 26,7 mld. EUR.

Politika HSS je v období 2007 – 2013 realizována prostřednictvím několika programových dokumentů na úrovni EU a ČR. K těmto dokumentům patří:

- Strategické obecné zásady Společenství (CSG),
- Národní rozvojový plán ČR (NRP),
- Národní strategický referenční rámec ČR (NSRF),
- Operační programy ČR (OP).

Strukturální pomoc se realizuje prostřednictvím projektů naplňující cíle těchto programových dokumentů. Tomuto principu se říká tzv. **programování**. Výsledkem je pak vzájemně integrovaný programový celek, který je realizován v dlouhodobějším období.⁴⁹

Následující obrázek 3.1 schematicky popisuje systém programování strukturální pomoci v EU pro období 2007 – 2013. Ve schématu jsou znázorněny i prioritní osy a oblasti podpory, které spadají pod jednotlivé operační programy. Taktéž jsou zde uvedeny i samotné projekty, prostřednictvím nichž jsou cíle HSS prakticky realizovány.

⁴⁸ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Regionální politika. *Euroskop.cz* [online]. 2013 [cit. 16. 03. 2013]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>.

⁴⁹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Programování. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2013d [cit. 17. 03. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Temp/Glosar/P/Programovani>.

Obrázek 3.1: Systém programování strukturální pomoci v EU v období 2007 – 2013

Zdroj: Vlastní zpracování, 2013

3.1.1 Strategické obecné zásady Společenství

Strategické obecné zásady Společenství jsou na evropské úrovni nejvyšším strategickým dokumentem pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Tento dokument byl přijat Evropskou radou dne 6. října 2006. Stanovuje zásady a priority v programovacím období 2007 – 2013 a je základem pro politiku HSS.

Strategické obecné zásady Společenství jsou rámcovým dokumentem, jež má zajistit sladění plánů a zájmů členských států s prioritami EU (jako jsou podpora MSP, inovací, znalostní ekonomiky, vytváření nových pracovních míst a zvyšování jejich kvality).

Dokument stanovuje následující tři priority, o které by měly programy spolufinancované politikou HSS usilovat:⁵⁰

- zvýšení **přitažlivosti členských států, regionů a měst** zlepšením jejich přístupnosti, zajištěním odpovídající kvality a úrovně služeb a zachováním jejich potenciálu v oblasti životního prostředí,

⁵⁰ EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení Komise. Politika soudržnosti pro podporu růstu a zaměstnanosti: Strategické obecné zásady Společenství, 2007 – 2013* [online]. EK, 2005 [cit. 17. 03. 2013]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/osc/050706osc_cs.pdf.

- podpora **inovace, podnikatelského ducha** a růstu **hospodářství založeného na znalostech** pomocí kapacit pro výzkum a inovace (včetně nových informačních a komunikačních technologií),
- tvorba **většího počtu a lepších pracovních míst** pomocí zapojení více osob do zaměstnání či do podnikání, zlepšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků a zvýšení investic do lidského kapitálu.

Obecné zásady Společenství stanovují spíše jednotný (obecný) rámec, který mohou členské státy a regiony použít při vytváření vnitrostátních a regionálních programů a to s cílem zhodnotit svůj příspěvek k cílům EU vzhledem k soudržnosti, růstu a zaměstnanosti.

3.1.2 Národní rozvojový plán ČR

Národní rozvojový plán ČR 2007 – 2013 stanovuje strategii rozvoje České republiky pro toto programovací období 2007 - 2013. Dokument se opírá o *Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006* ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti a o klíčové evropské i domácí strategické dokumenty (jako např. Strategické obecné zásady Společenství, Strategie udržitelného rozvoje ČR, Strategie hospodářského růstu ČR, Strategie regionálního rozvoje ČR a další). Byl schválen usnesením vlády České republiky č. 175/2006 dne **22. února 2006**.

Rozvojový plán obsahuje **obecnou charakteristiku situace v ČR** a stanovuje **priority, cíle a hlavní oblasti podpory**. Příloha 2 graficky znázorňuje rozložení těchto programů podpory v ČR v letech 2007 – 2013. Dále pak dokument popisuje nastavení systému koordinace politiky hospodářské a sociální soudržnosti, kdy jeho hlavní body jsou následně promítnuty do Národního strategického referenčního rámce ČR. Je tedy možné říci, že NRP je podkladovým materiálem pro vyjednávání NSRR s Evropskou komisí.

Obsah NRP je tvořen následujícími kapitolami:

1. Analýza současné situace,
2. SWOT analýza,
3. Strategie NRP pro období 2007 -2013,
4. Zaměření operačních programů,
5. Rozložení finančních zdrojů,

6. Řízení a koordinace politiky soudržnosti v ČR pro období 2007 – 2013.

V rámci kapitoly pojednávající o strategii NRP je stanovena **vize České republiky po roce 2013**, jež zní následovně: „*Česká republika a její regiony se řadí mezi nejrozvinutější země a oblasti Evropy i světa. Společnost i ekonomika prokazují svoji konkurenceschopnost v globální soutěži. Posiluje se postavení ČR ve středoevropském a evropském kontextu. Česká republika je atraktivním místem pro své obyvatele, pro občany EU a dalších rozvinutých zemí, domácí i zahraniční investory.*“⁵¹

Globální cílem NRP je: „*...přeměna socioekonomického prostředí České republiky v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby Česká republika byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude dosahováno udržitelného růstu, jehož tempo bude vyšší než průměrný růst EU 25. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatel.*“⁵²

Pro dosažení tohoto globálního cíle je potřeba naplnit následující **strategické cíle**:

- Konkurenceschopná česká ekonomika,
- Otevřená, flexibilní a soudržná společnost,
- Atraktivní prostředí,
- Vyvážený rozvoj území.

Na tyto strategické cíle navazují jednotlivé prioritní osy, jež se následně dělí na priority.

3.1.3 Národní strategický referenční rámec ČR

Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013 představuje další základní programový dokument ČR v rámci politiky HSS. Stanovuje strategii, kterou si ČR zvolila v souvislosti s programováním, a poskytuje výčet všech operačních programů, jež stát zamýšlí realizovat. Součástí je také orientační finanční alokace jednotlivých OP.

⁵¹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Návrh Národního rozvojového plánu České republiky 2007-2013* [online]. MMR, 2006 [cit. 23. 03. 2012]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e2851ddf-d85f-4c35-809a-19545a7cac45/1141122325-materi-l-nrp-iii-nrp-upraveny-str_e2851ddf-d85f-4c35-809a-19545a7cac45.

⁵² Tamtéž.

Tento referenční rámec je vytvořen Českou republikou na základě dialogu s Evropskou komisí a v souladu se Strategickými obecnými zásadami Společenství a s Národním rozvojovým plánem ČR. Musel být odevzdán Komisi do pěti měsíců od přijetí strategických obecných zásad. Komise měla poté tři měsíce na to, aby se k rámci vyjádřila a vyžádala si doplňkové informace.

Co se týče **globálního cíle, strategických cílů a priorit** ČR dle NSRF, tak ty jsou totožné s NRP ČR, jež je popsán výše.

3.1.4 Operační programy ČR

Operační programy reprezentují priority České republiky a koncept využívání těchto programů. V ČR je v období 2007 - 2013 využíváno 26 operačních programů, které jsou rozděleny mezi tři cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

Cíl Konvergence se zaměřuje na hospodářský a sociální rozvoj méně vyspělých regionů a členských států. V ČR pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hl. m. Prahy. Je prováděn prostřednictvím osmi tematických a sedmi regionálních operačních programů, na které celkem připadá **25,89 mld. EUR**.⁵³

K sedmi **regionálním operačním programům** (ROP) s celkovou přidělenou částkou 4,66 mld. EUR patří:

- *ROP NUTS II Severozápad,*
- *ROP NUTS II Moravskoslezsko,*
- *ROP NUTS II Jihovýchod,*
- *ROP NUTS II Severovýchod,*
- *ROP NUTS II Střední Morava,*
- *ROP NUTS II Jihozápad,*
- *ROP NUTS II Střední Čechy.*

⁵³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Programy 2007 - 2013. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2013e [cit. 16. 03. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013>.

K osmi **tematickým operačním programům** s celkovou přidělenou částkou 21,33 mld. EUR patří:

- *OP Doprava,*
- *OP Životní prostředí,*
- *OP Podnikání a inovace,*
- *OP Výzkum a vývoj pro inovace,*
- *OP Lidské zdroje a zaměstnanost,*
- *OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost,*
- *Integrovaný operační program,*
- *OP Technická pomoc.*

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost podporuje regiony, které nečerpají z cíle Konvergence. V ČR do něj spadá Hl. m. Praha se dvěma operačními programy, na které připadá celková částka **0,42 mld. EUR**:

- *OP Praha Konkurenceschopnost,*
- *OP Praha Adaptabilita.*

Cíl Evropská územní spolupráce se snaží o podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. V ČR do něj patří všechny regiony soudržnosti a lze čerpat z devíti operačních programů s celkovou přidělenou částkou **0,39 mld. EUR**:

- *OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko,*
- *OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko,*
- *OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko,*
- *OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko,*
- *OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko,*
- *OP Meziregionální spolupráce,*
- *OP Nadnárodní spolupráce,*
- *ESPON 2013,*
- *INTERACT II.*

V rámci diplomové práce je vybrán a dále specifikován *OP Podnikání a inovace*.

3.2 Operační program Podnikání a inovace

3.2.1 Základní charakteristika programu

Operační program Podnikání a inovace (OPPI) patří k **tematickým operačním programům** vyhlášených pro ČR na období 2007 - 2013. Cílem jeho **16 programů podpory** je podpora rozvoje podnikatelského prostředí (především malých a středních podniků) a podpora přenosu výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe.

Tento OP podporuje **vznik nových a rozvoj stálých MSP**, jejich inovační potenciál a využívání moderních technologií a obnovitelných zdrojů energie. Napomáhá zkvalitnit infrastrukturu a služby pro podnikání a navazovat spolupráci mezi podniky a vědeckovýzkumnými institucemi.⁵⁴ Podpora podnikatelského prostředí je považována za jeden z klíčových atributů rozvoje české ekonomiky, jelikož kvalitní podnikatelské prostředí vytváří lepší podmínky pro úspěšný vznik a rozvoj konkurenceschopných podniků, které následně generují nová pracovní místa a celkově posilují hospodářskou a sociální soudržnost.

OPPI byl vytvořen pod záštitou *Ministerstva průmyslu a obchodu ČR* a je hlavním dokumentem, na jehož základě jsou v ČR poskytovány finanční prostředky na podporu podnikatelům, jak ze strukturálních fondů, tak ze státního rozpočtu.

3.2.2 Příprava a vznik programu

OP Podnikání a inovace navazuje na *Operační program Průmysl a podnikání (OPPP)*, jež byl ČR vyhlášen a poté platný ve zkráceném programovacím období let 2004 – 2006. Byl vytvořen v návaznosti na hlavní strategické programové dokumenty ČR (Strategie hospodářského růstu ČR, Strategie regionálního rozvoje, Strategie udržitelného rozvoje, Národní inovační politika, apod.). OPPI je v souladu se Strategickými obecnými zásadami Společenství a rozpracovává také významnou část strategického cíle Národního rozvojového plánu ČR 2007 – 2013 „Konkurenceschopná česká ekonomika“.⁵⁵

⁵⁴ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Podnikání a inovace. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2013c [cit. 25. 03. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Podnikani-a-inovace>.

⁵⁵ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. Co je to Operační program Podnikání a inovace. *Mpo-oppi.cz* [online]. 2010 [cit. 25. 03. 2013]. Dostupné z: <http://www.mpo-oppi.cz/uvodni-strana/18-co-je-to-operacni-program-podnikani-a-inovace.html>.

V době tvorby operačního programu byla vytvořena v rámci MPO interní pracovní skupina pro programování, jež stanovila harmonogram, definovala postup tvorby jednotlivých částí OP a byla průběžně seznamována s postupem prací na NRP. Pro fázi zahájení prací na konkrétní podobě OP byla tato pracovní skupina rozšířena o zástupce MMR a zástupce z řad sociálních a hospodářských partnerů (Hospodářská komora ČR, Svaz průmyslu a dopravy ČR, Asociace malých a středních podnikatelů a živnostníků, Asociace krajů, Svaz měst a obcí ČR a další) a to za účelem zajištění kvalitní přípravy tohoto dokumentu a respektování principu partnerství. Veškeré připomínky ze strany těchto partnerů byly MPO řádně vypořádány, s jejich navrhovateli projednány a pak následně do OPPI zapracovány.⁵⁶

V sektoru **průmyslu** je tento programový dokument tím **hlavním dokumentem pro realizaci politiky HSS**, taktéž je významným nástrojem realizace Koncepce rozvoje malého a středního podnikání v období 2007 – 2013, které bylo schváleno usnesením vlády ČR č. 392/2006. Operační program Podnikání a inovace schválila vláda ČR dne **15. listopadu 2006** usnesením č. 1302/2006 a následně v březnu 2007 byl představen Evropské komisi k oficiálnímu projednání společně s Národním strategickým referenčním rámcem, který zastřešuje všechny operační programy v ČR. Evropská komise pak tento dokument schválila Rozhodnutím (2007) ze dne 3. prosince 2007, poslední schválená verze OPPI pochází z prosince roku 2012.⁵⁷

3.2.3 Struktura programu

OPPI je rozsáhlý podrobný programový dokument o 155 stranách, který se člení na několik hlavních částí, mezi které patří:

1. *Sociálně ekonomická analýza a popis sektoru průmyslu a služeb* – analýza ekonomického vývoje ČR, vývoje sektoru průmyslu a služeb a rozvoje podnikání, SWOT analýza a výsledky realizace OPPI 2004 – 2006,
2. *Rozvojové cíle pro období 2007 – 2013, strategické zaměření OPPI* – východiska strategie programu, globální cíl, strategické cíle, koherence a horizontálních cíle,

⁵⁶ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Operační program Podnikání a inovace* [online]. MPO, 2011a. [cit. 23. 03. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/538c9f4e-cfea-48d1-b0a6-36b5a4133952/Programovy-dokument-OP-Podnikani-a-inovace-na-programove-obdobi-2007%E2%80%932013.pdf>.

⁵⁷ Tamtéž.

3. *Prioritní osy OPPI* – detailní popis všech sedm prioritních os společně s jejich oblastmi podpory,
4. *Očekávané dopady operačního programu a jejich kvantifikace* – popis programových indikátorů pro měření výstupů realizovaných aktivit,
5. *Indikativní finanční plán* – podrobná finanční alokace pro OPPI,
6. *Implementace OPPI* – řízení, implementace, slučitelnost s politikami Společenství, monitorování, hodnocení, finanční řízení a kontrola, propagace a publicita,
7. *Ex-ante hodnocení OPPI* – průběžné závěry ex-ante hodnocení a výsledky závěrečného ex-ante hodnocení,
8. *Hodnocení SEA OPPI* – posouzení OPPI z hlediska vlivů na životní prostředí využitím informačního systému SEA,
9. *Legislativní rámec* – návaznost na legislativu a strategické dokumenty EU a ČR.

3.2.4 Orientace podpory podnikání a inovací v ČR

Základní strategií OPPI je podporovat ty obory, které v sobě ukrývají nebo mají potenciál stát se konkurenceschopnými v evropském i celosvětovém měřítku a podporovat pozitivní strukturální změny ekonomiky.

Podnikatelský sektor by měl svoji konkurenceschopnost opírat zejména o aplikaci nových vědeckovýzkumných poznatků, realizaci inovačních aktivit, kvalifikovanou pracovní sílu a fungující síť podnikatelských služeb.

Podpora podnikání a inovací se proto v ČR zaměřuje na tyto oblasti:⁵⁸

- zlepšování podnikatelské infrastruktury využitím moderně vybavených nemovitostí, podpora vědeckotechnologických parků a další infrastruktury pro výzkum a vývoj (VaV),
- podpora spolupráce firem, univerzit a výzkumných institucí,
- rozvíjení firemních aktivit k tvorbě vlastních konstrukčních, inovačních, výzkumných a vývojových kapacit a firemní infrastruktury pro VaV,
- zavádění technických i netechnických inovací
- zavádění nových technologií a výrobních procesů,
- zavádění technicky nejvyspělejších nástrojů ICT,

⁵⁸ MPO ČR [online], ref. 56.

- vytváření a zlepšování služeb pro podnikání (např. poradenstvím, rozvíjením registru certifikovaných poradců, shromažďováním účelově zpracovaných informací a podporou patentové aktivit a ochrany),
- rozvíjení zázemí pro rozvoj lidského kapitálu, posilování vazeb mezi VaV a průmyslovým vývojem,
- rozvíjení internacionalizace podniků a výsledků jimi dosažených prostřednictvím inovačních procesů,
- podpora podnikavosti, zakládání a rozvoj firem, vytváření vhodného prostředí pro podnikání,
- efektivní využívání zdrojů energií a surovin s cílem co největší úspory fosilních zdrojů, využití obnovitelných zdrojů či alternativních paliv.

Cílem je, aby ČR měla do roku 2015 **konkurenceschopný podnikatelský sektor**, dosahující vysoké přidané hodnoty a produktivity práce, schopný prosadit se na vnitřním trhu EU i na ostatních světových trzích.

Vzhledem ke snaze posunout ekonomiku ČR směrem k nejvyspělejšímu znalostně-technologickému centru EU, je podpora OPPI zaměřena především na sektor služeb (zejména ICT služby) a sektor zpracovatelského průmyslu

3.2.5 Globální a specifické cíle programu

Z hlediska kvality, vybavenosti, efektivity a inovativnosti podnikatelské subjekty v ČR stále zaostávají za zeměmi EU. OPPI je proto zaměřen právě na odstranění či eliminaci naznačených problémů a nedostatků.

Globálním cílem OPPI je: „...zvýšit do konce programovacího období konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit inovační výkonnost sektoru průmyslu a služeb úrovni předních průmyslových zemí Evropy.“⁵⁹

Kromě zvýšení konkurenceschopnosti je cílem také rozvoj podnikání, udržení přitažlivosti České republiky, regionů a měst pro investory, podpora inovací, stimulace poptávky po výsledcích VaV, komercializace výsledků VaV, podpora podnikatelského ducha a růstu

⁵⁹ MPO ČR [online], ref. 56.

hospodářství založeného na znalostech pomocí kapacit pro zavádění nových technologií a inovovaných výrobků (včetně nových informačních a komunikačních technologií).

Takto stanovený globální cíl OPPI zajišťuje výraznou část strategického cíle Národního strategického rozvojového rámce ČR 2007 – 2013 „Konkurenceschopná česká ekonomika“ a je samozřejmě v souladu se Strategickými obecnými zásadami Společenství.

K dosažení tohoto globálního cíle jsou finanční prostředky v rámci OPPI rozděleny do vymezených prioritních os, které charakterizují jednotlivé strategické cíle programu.

3.2.6 Specifické cíle operačního programu

Globální cíl OPPI se člení na sedm specifických cílů, které jsou realizovány prostřednictvím sedmi prioritních os, jež jsou pak dále děleny na oblasti podpory a ty na programy podpory. Následující tabulka znázorňuje toto rozdělení cílů, oblastí podpor a programů podpor OPPI.

Tabulka 3.1: Cíle, osy, oblasti a programy podpory OPPI

Globální cíl OPPI	Specifický cíl prioritní osy	Prioritní osa	Oblast podpory	Program podpory
„Zvýšit do konce programovacího období konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit inovační výkonnost sektoru průmyslu a služeb úrovní předních průmyslových zemí Evropy“	Zvyšovat motivaci k zahájení podnikání, zintenzivnit aktivitu malých a středních podniků a vytvářet podmínky pro využití nových finančních nástrojů pro zahájení podnikání	1. Vznik firem	1.1 Podpora začínajícím podnikatelům	· START
			1.2 Využití nových finančních nástrojů	· FINANČNÍ NÁSTROJE (JEREMIE)
	Zvýšit konkurenceschopnost podniků zaváděním nových výrobních technologií, zintenzivnit rozvoj informačních a komunikačních technologií a služeb pro podnikání	2. Rozvoj firem	2.1 Bankovní nástroje podpory MSP	· PROGRES · ZÁRUKA
			2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb	· ROZVOJ · ICT A STRATEGICKÉ SLUŽBY · ICT V PODNICÍCH
	Zvýšit účinnost užití energií v průmyslu a využití obnovitelných, případně i druhotných zdrojů energie (vyjma podpory spaloven)	3. Efektivní energie	3.1 Úspory energie a obnovitelné zdroje energie	· EKO-ENERGIE

	Posílit inovační aktivity podniků (zavádění inovací technologií, výrobků a služeb)	4. Inovace	4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků	· INOVACE
			4.2 Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj	· POTENCIÁL
	Povzbudit spolupráci sektoru průmyslu se subjekty z oblasti výzkumu a vývoje, zkvalitnit infrastrukturu pro průmyslový výzkum, technologický vývoj a inovace, zefektivnit využití lidského potenciálu v průmyslu a zkvalitnit podnikatelskou infrastrukturu	5. Prostředí pro podnikání a inovace	5.1 Platformy spolupráce	· SPOLUPRÁCE · PROSPERITA
			5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů	· ŠKOLICÍ STŘEDISKA
			5.3 Infrastruktura pro podnikání	· NEMOVITOSTI
	Zintenzivnit rozvoj poradenských a informačních služeb pro podnikání	6. Služby pro rozvoj podnikání	6.1 Podpora poradenských služeb	· PORADENSTVÍ
			6.2 Podpora marketingových služeb	· MARKETING
	Vytvořit institucionální, technické a administrativní podmínky pro realizaci operačního programu	7. Technická pomoc	7.1 TP při řízení a implementaci OPPI	-
			7.2 Ostatní TP	-

Zdroj: MPO ČR [online], 2011a; vlastní zpracování

3.2.7 Prioritní osy programu

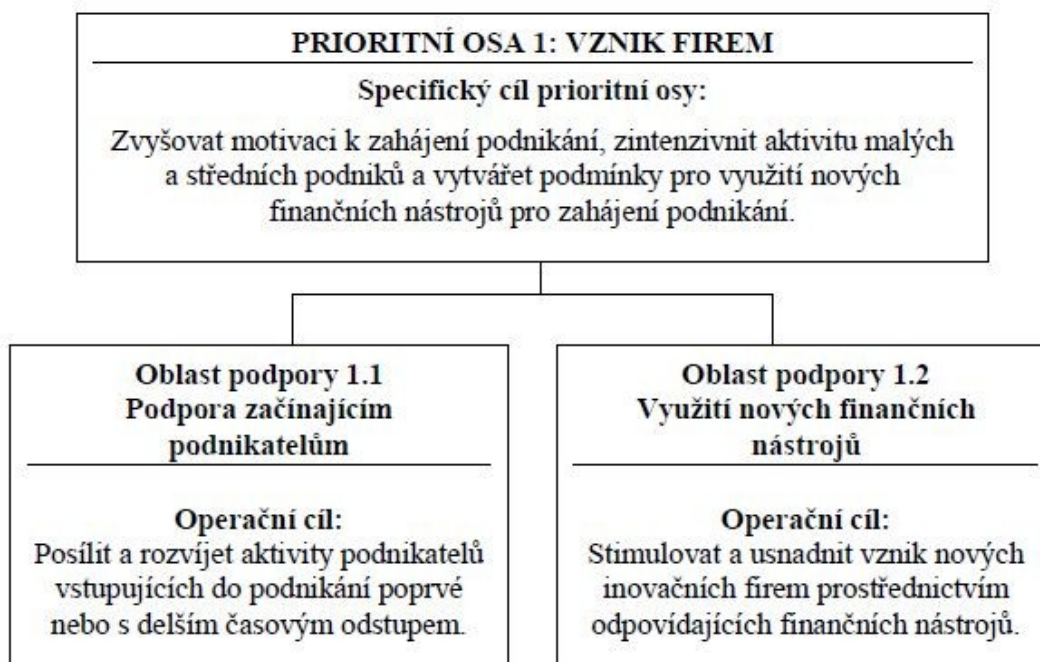
Ze sedmi výše uvedených prioritních os je šest věcně zaměřených a jedna prioritní osa je zaměřená na technickou pomoc. Následující část pojednává podrobně o všech těchto prioritních osách a jejich oblastech podpory.

Prioritní osa 1 – „Vznik firem“

Prioritní osa 1 sestává ze dvou oblastí podpor zaměřujících se na vytváření podmínek pro vznik nových firem s akcentem na inovačně orientované firmy. Pozornost je směřována k problematice dostupnosti vhodných finančních zdrojů, včetně vytváření nových pro-inovačně působících finančních nástrojů s cílem ulehčit přístup začínajících podnikatelů ke kapitálu a rozšířit tím možnosti pro financování jejich podnikatelských záměrů a předkládaných projektů. K příjemcům podpor se budou řadit výhradně MSP.

Obrázek 3.2 graficky znázorňuje specifický cíl prioritní osy 1 a na ni navazující operační cíle obou oblastí podpor.

Obrázek 3.2: Prioritní osa 1

Zdroj: MPO ČR [online], 2011a, s. 69

Oblast podpory 1.1 Podpora začínajícím podnikatelům je realizována prostřednictvím programu START. Zaměřuje na zvýšení motivace k podnikání vytvořením nabídky zvýhodněného financování a zvýhodněných služeb k provozování podnikatelské činnosti. Tato podpora se realizuje s cílem umožnit zahájení podnikání a uskutečnění podnikatelských záměrů drobným podnikatelům, kteří vstupují do podnikání poprvé nebo s delším časovým odstupem, a to poskytnutím podpory ve formě bezúročného úvěru nebo zvýhodněné záruky s finančním příspěvkem k zaručovanému úvěru.⁶⁰

Tato skupina podnikatelů by se navíc měla orientovat na projekty z oblasti nových technologií a konkurenceschopných výrobků a služeb. Převážně se v podporovaných projektech budou finanční prostředky vynakládat na nákup strojů a zařízení do pronajatých prostor a počáteční vybavení zásobami, na rekonstrukce budov a nákup kancelářského zařízení.

⁶⁰ VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol., ref. 9.

Důvodem této oblasti podpory je zejména nedostatek kapitálu, problematický přístup k finančním zdrojům pro začínající podniky, právní systém a společenské vnímání podnikatelské činnosti v ČR.

Oblast podpory 1.2 Využití nových finančních nástrojů díky programu podpory FINANČNÍ NÁSTROJE pomáhá řešit problematiku financování projektů MSP v počáteční a rozvojové fázi podnikání, které jsou spojeny s vysokou rizikovostí vyplývající z charakteru příjemců o podporu typů realizovaných projektů. V rámci této oblasti podpory je plánována podpora rizikového kapitálu pro MSP v ČR s využitím holdingového fondu, jež bude investovat do seed a venture fondů, s cílem získat v současném programovacím období zkušenosti s realizací nových forem podpory.

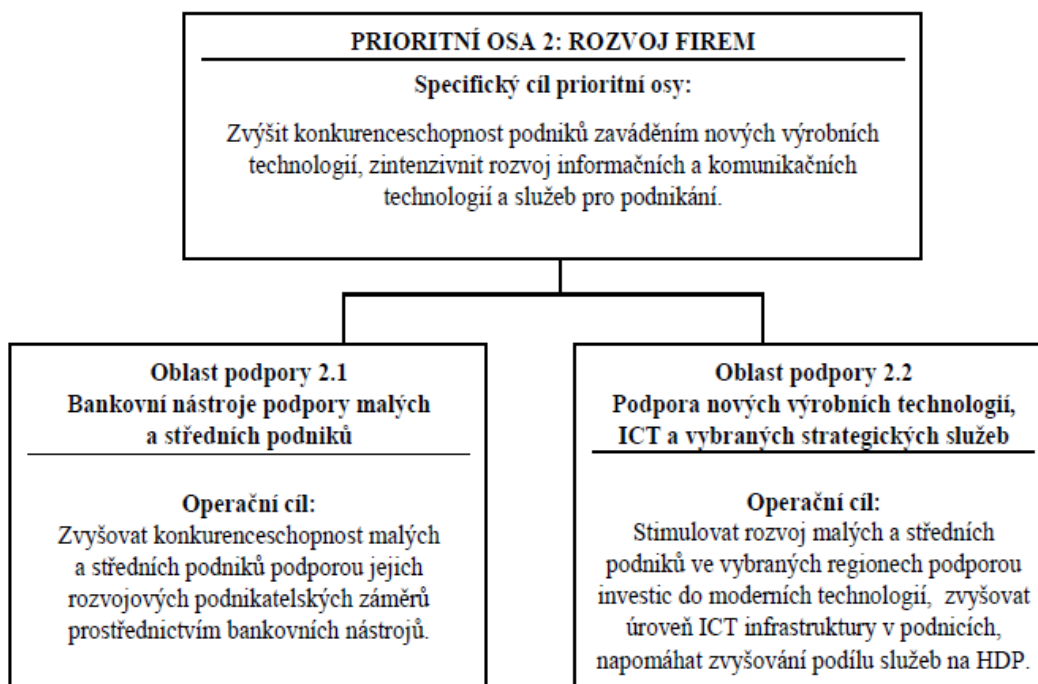
Příčinou vzniku této oblasti podpory jsou existující bariéry pro nové firmy při získávání půjčky či kapitálového vstupu soukromého investora. Inovačně orientované firmy se v počáteční a rozvojové fázi často potýkají s nutností realizovat rozsáhlé investice do vybavení, na které však nemají dostatek vlastních zdrojů a s ohledem na jejich krátkou historii a výši investic jsou pro běžné bankovní produkty příliš rizikové. Navzdory tomu mají však tyto firmy vysoký potenciál růstu, konkurenceschopnosti, inovativnosti a dlouhodobě i vytváření nových kvalifikovaných pracovních míst.⁶¹

Prioritní osa 2 – „Rozvoj firem“

Prioritní osa 2 - Rozvoj firem obsahuje dvě oblasti podpory. První se zaměřuje na podporu realizace rozvojových projektů konkurenceschopných MSP, které mají problémy se získáním externího zdroje financování prostřednictvím bankovních úvěrů. Druhá oblast se orientuje na zlepšování technické vybavenosti podniků nákupem moderních technologií (včetně ICT) a na rozvoj vybraných strategických služeb. Obrázek 3.3 popisuje toto rozdělení oblastí podpor.

⁶¹ MPO ČR [online], ref. 56.

Obrázek 3.3: Prioritní osa 2

Zdroj: MPO ČR [online], 2011a, s. 74

Oblast podpory 2.1 Bankovní nástroje podpory MSP je zaměřena na zvýšení konkurenceschopnosti MSP díky podpoře poskytnuté na realizaci rozvojových projektů malých podnikatelů s kratší historií, na realizaci rozsáhlejších projektů MSP a projektů zajišťujících konkurenceschopnost či další expanzi podniku. Cílem je urychlit rozvoj MSP, které pak budou následně schopny provádět významnější projekty vedoucí ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti, či které budou schopny zapojit se do subdodavatelských řetězců velkých firem.

Tato oblast podpory je realizována prostřednictvím dvou programů – **PROGRES** a **ZÁRUKA**. Cíl programu PROGRES je pomocí podpory ve formě podřízených úvěrů posilujících po dobu až 6 let kapitálové vybavení podniku umožnit realizaci rozvojových projektů MSP, pro které je bariérou získání externího financování nižší kapitálová vybavenost či omezená možnost poskytnout zajištění úvěru.⁶²

Cílem programu ZÁRUKA je využitím zvýhodněných záruk a záruk s finančním příspěvkem k zaručovanému úvěru usnadnit zejména realizaci podnikatelských projektů MSP zaměřených na investice a zvyšovat tak konkurenceschopnost těchto podniků.

⁶² VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol., ref. 9.

Oblast podpory 2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb se orientuje na zvýšení konkurenceschopnosti MSP prostřednictvím podpory zavádění progresivních technologií. Důraz je kladen na směřování podpory do oblastí rozvoje informačních a komunikačních technologií a širšího uplatnění a využívání ICT ve firmách a do rozvoje vybraných strategických služeb s úzkou návazností na ICT.

V oblasti podpory 2.2 figurují tři programy – **ROZVOJ, ICT A STRATEGICKÉ SLUŽBY** a **ICT V PODNICÍCH**. Program ROZVOJ pomáhá díky dotacím do technologického vybavení urychlit rozvoj MSP. Pomocí investic do moderních technologií přispívá k rozvoji firem ve vybraných regionech a odvětví české ekonomiky.⁶³

Cílem programu ICT A STRATEGICKÉ SLUŽBY je pomocí dotací podpořit konkurenceschopnost a růst ICT sektoru v ČR, podpořit nabídku nových informačních systémů, ICT řešení nových softwarových produktů a služeb. Dále je zaměřen také na rozvoj informační a znalostní společnosti a zvyšování dostupnosti informací o produktech ICT.

Program ICT V PODNICÍCH umožňuje MSP formou dotace získat finanční prostředky na pořizování a rozšiřování informačních a komunikačních technologií – hardwaru a softwaru.

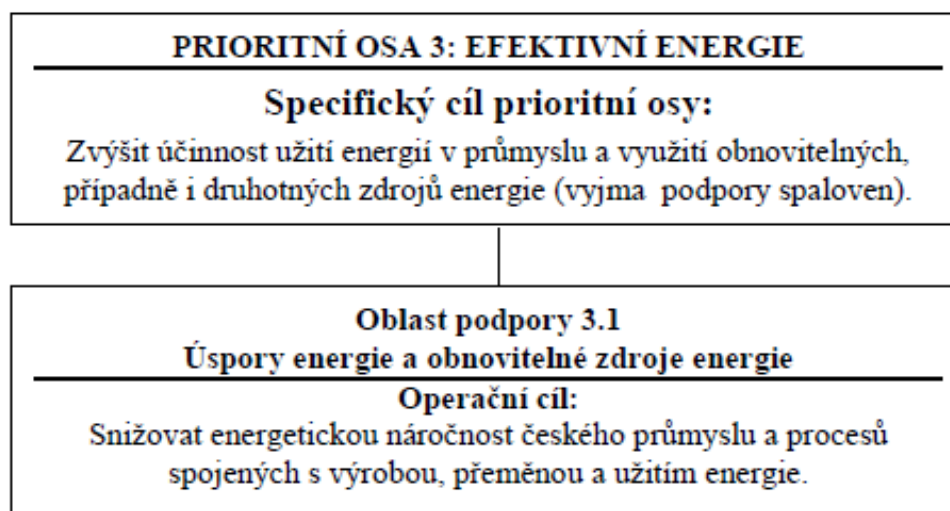
Prioritní osa 3 – „Efektivní energie“

Prioritní osa 3 se zabývá podporou podnikatelských aktivit v oblasti úspor energie a obnovitelných (příp. druhotných) zdrojů energie (kromě přímé podpory spaloven). Cílem je snížit energetickou náročnost na jednotku produkce při zachování dlouhodobé stability a dostupnosti energie pro podnikatelskou sféru. Dále pak omezit závislost ČR na dovozu energetických komodit, snížit spotřebu fosilních primárních energetických zdrojů a podporovat podnikatele v oblasti užívání obnovitelných zdrojů energie a přispívat ke zvyšování jejich konkurenceschopnosti.⁶⁴ Cíle prioritní osy 3 a její oblasti podpory 3.1 jsou zobrazeny níže v obrázku 3.4.

⁶³ VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol., ref. 9.

⁶⁴ MPO ČR [online], ref. 56.

Obrázek 3.4: Prioritní osa 3

Zdroj: MPO ČR [online], 2011a, s. 79

Prioritní osa 3 je utvářena pomocí **Oblasti podpory 3.1 Úspory energie a obnovitelné zdroje energie**, která je dále realizována programem **EKO-ENERGIE**. Prostřednictvím dotací či podřízených úvěrů s finančním příspěvkem je v tomto programu stimulována aktivita podnikatelů, zejména MSP, v oblasti snižování energetické náročnosti výroby, spotřeby primárních energetických zdrojů a vyššího využití zdrojů obnovitelných.

Programem bude podporována výstavba zařízení na výrobu a rozvod elektrické a tepelné energie vyrobené z obnovitelných zdrojů a rekonstrukce stávajících výrobních zařízení, která mají využívat obnovitelné zdroje energie. Jako další bude podporována i modernizace stávajícího zařízení na výrobu energie vedoucí ke zvýšení jejich účinnosti, zavádění a modernizace systémů měření a regulace, modernizace, rekonstrukce a snižování ztrát v rozvodech elektřiny a tepla a využití ztrátové energie v průmyslových procesech.⁶⁵

Prioritní osa 4 – „Inovace“

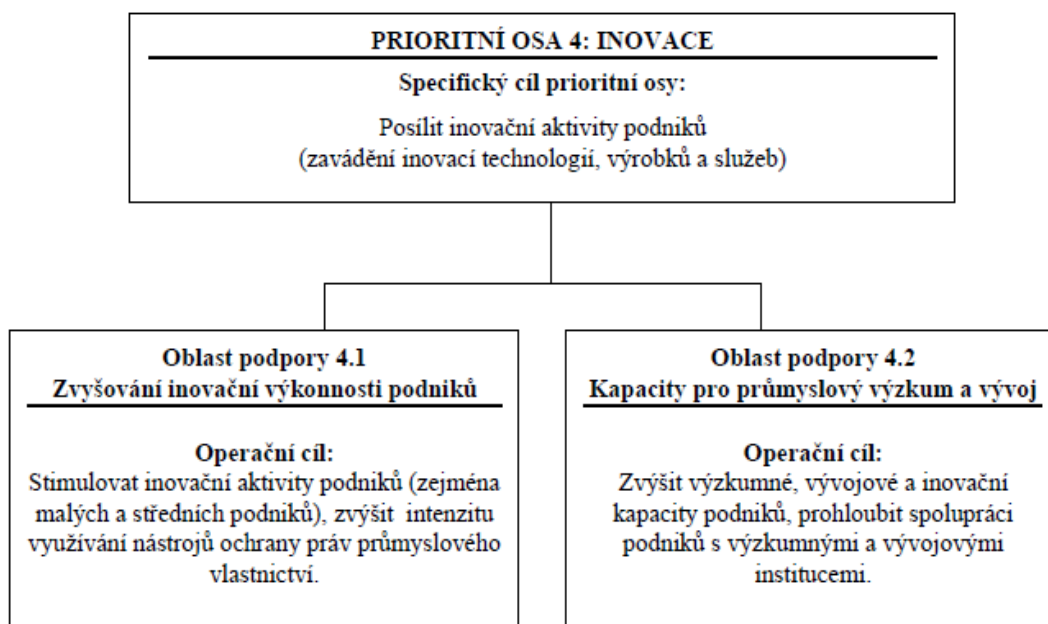
Prioritní osa 4 se skládá ze dvou oblastí podpor, jež se orientují na podporu technických (inovace produktů a procesů) a netechnických inovací (organizační a marketingové inovace) ve firmách, včetně rozvíjení jejich spolupráce s výzkumnými a vývojovými organizacemi, dále pak na podporu jejich vlastních firemních kapacit pro VaV a navazujících aktivit, obzvláště v sektoru MSP a to tak, aby se zvýšila aktivita podniků, které provádějí vlastní výzkum a vývoj. Proto je osa 4 zaměřena především

⁶⁵ MPO ČR [online], ref. 56.

na komercializaci výsledků VaV, které mohou nasměrovat, urychlit a zlepšit inovační procesy směrem k vyšší konkurenční schopnosti odvětví průmyslu a obchodu. Pozornost je též směřována na činnosti spojené s ochranou práv průmyslového vlastnictví.⁶⁶

Na obrázku 3.5 je možné vidět stanovený specifický cíl prioritní osy 4 Inovace a na ni navazující její dvě oblasti podpory, které se vyznačují svými operačními cíli.

Obrázek 3.5: Prioritní osa 4

Zdroj: MPO ČR [online], 2011a, s. 82

Smyslem **Oblasti podpory 4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků** je stimulovat inovační aktivity zejména u MSP, jelikož zavádění inovací a rozsáhlé uplatňování výsledků výzkumu a vývoje jak v průmyslu, tak v podnikatelských službách, vytváří silný potenciál pro rychlejší ekonomický růst. Je také zřejmé, že inovace podporují vytváření a udržení kvalitních pracovních míst díky vyšší produktivitě a flexibilitě, využívání efektivnějších technologií a metod řízení, schopnosti rychle reagovat na změny a příležitosti na trhu a vytváření prostředí, ve kterém podnikatelé mohou zakládat nové podniky inovativního charakteru.⁶⁷

Oblast podpory 4.1 je realizována prostřednictvím programu **INOVACE**, který pomáhá podnikům, jež na základě vlastní výzkumné a vývojové činnosti či díky transferu technologie uvádí inovované produkty do výroby a na trh či zavádějí výrobní proces.

⁶⁶ MPO ČR [online], ref. 56.

⁶⁷ Tamtéž.

Program podporuje i získávání průmyslověprávní ochrany nehmotných statků v podobě patentů, užitných vzorů, průmyslových vzorů a ochranných známek.

Oblast podpory 4.2 Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj je prováděna prostřednictvím programu **POTENCIÁL**, jehož cílem je podpora zavádění a zvyšování kapacit firem (zejména MSP) pro realizaci výzkumných, vývojových a inovačních aktivit a také zvýšení počtu firem, které provádějí vlastní výzkum, vývoj a inovaci. Program má také jako cíl prohloubení spolupráce firem s výzkumnými a vývojovými organizacemi, tvorbu kvalifikovaných pracovních míst a tím rozvoj znalostní ekonomiky, zlepšení podmínek pro zapojení firem do národních i evropských programů výzkumu a vývoje.⁶⁸

Prioritní osa 5 – „Prostředí pro podnikání a inovace“

Prioritní osa 5 sestávající se tří oblastí podpor monitoruje vytváření vhodného prostředí pro vznik a rozvoj inovačního podnikání. Orientuje se na tvorbu potřebné infrastruktury pro začínající podnikatele v podobě podnikatelských inkubátorů, na rozšíření a zkvalitnění spolupráce mezi podnikatelskou sférou a vzdělávacími institucemi a institucemi z oblasti výzkumu a vývoje s cílem podpořit a urychlit inovační procesy v podnicích. Podporovány pak jsou všechny formy efektivní spolupráce mezi podniky, zejména mezi MSP.⁶⁹

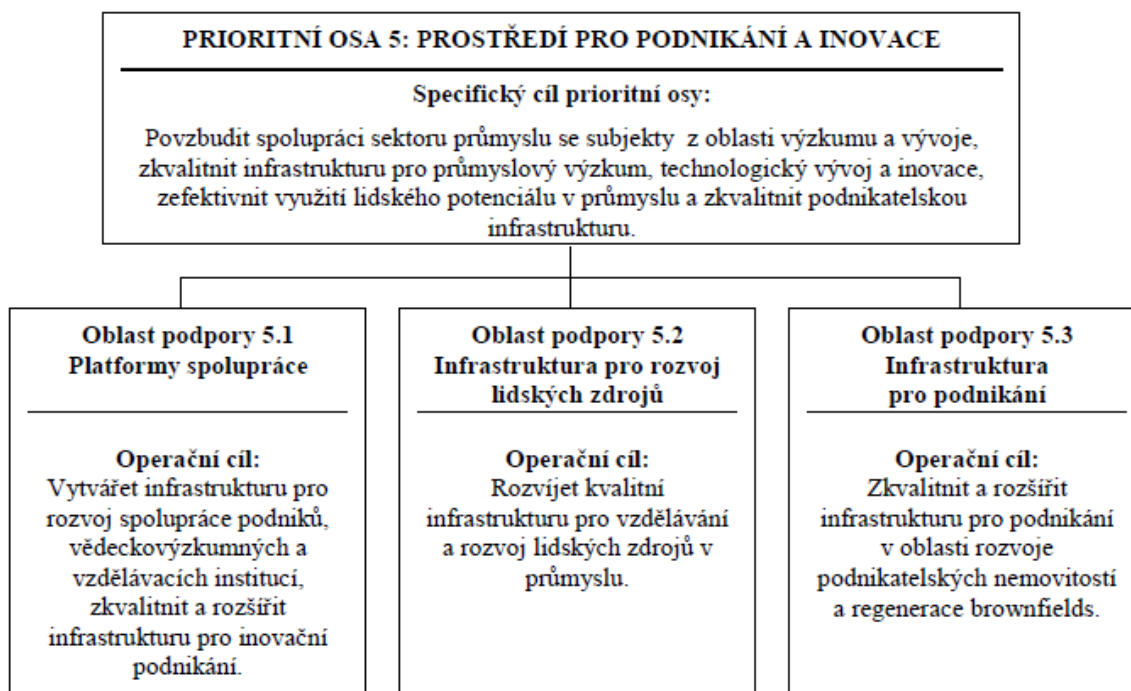
V rámci této prioritní osy se podporuje vznik a rozvoj kooperačních odvětvových uskupení (klastřů), technologických platforem, zakládání a rozvoj vědeckých a vědeckotechnických parků a center pro transfer technologií.

Z obrázku 3.6 lze vyčíst specifický cíl prioritní osy 5 Prostředí pro podnikání a inovace. Jsou zde znázorněny také operační cíle všech tří oblastí podpor této osy.

⁶⁸ VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol., ref. 9.

⁶⁹ MPO ČR [online], ref. 56.

Obrázek 3.6: Prioritní osa 5

Zdroj: MPO ČR [online], 2011a, s. 87

Oblast podpory 5.1 Platformy spolupráce je realizována díky dvěma programům – **SPOLUPRÁCE** a **PROSPERITA**. Cílem programu **SPOLUPRÁCE** je rozvoj podnikatelského prostředí vhodného pro rozvoj inovací a konkurenceschopnosti skrz podporu a zlepšení vazeb mezi firmami, vysokými školami a výzkumem. Podporovány jsou klastry, póly excelence a technologické platformy. **Klastry** jako regionální odvětvová uskupení firem a přidružených institucí (vysokých škol, vědecko-výzkumných institucí, místních organizací a regionálních samospráv) napomáhají ke zlepšení vazeb a spolupráce a mohou tak zvýšit konkurenceschopnost firem v odvětví i regionu. **Póly excelence** jsou specifické typy kooperačních seskupení firem a výzkumného sektoru v high-tech oborech. **Technologické platformy** sdružují klíčové hráče daného významného odvětví ekonomiky na národní úrovni.⁷⁰

K podporovaným aktivitám v rámci programu **PROSPERITA** patří zakládání institucí a rozvoj infrastruktury pro výzkum a vývoj ve formě vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů, center pro transfer technologií a vytváření sítí Business Angels.

⁷⁰ VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol., ref. 9.

Oblast podpory 5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů dále obsahuje program **ŠKOLICÍ STŘEDISKA**, jehož cílem je díky zajištění kvalitního zázemí pro realizaci, organizaci a řízení vzdělávání, personálních činností a dalších aktivit souvisejících s rozvojem lidských zdrojů, zvýšit konkurenceschopnost firem ve vymezených sektorech a zaměstnatelnost jednotlivců v souladu s potřebami vyplývajícími ze zavádění nových technologií a inovací, výrobních procesů a postupů, rozšiřování kapacit a odborného růstu zaměstnanců.⁷¹

V rámci **oblasti podpory 5.3 Infrastruktura pro podnikání** je využíván program **NEMOVITOSTI**, který iniciuje vznik a rozvoj podnikatelských nemovitostí včetně související infrastruktury a přispívá tak ke vzniku funkčního trhu nemovitostí a ke zlepšení investičního a životního prostředí ČR.

Prioritní osa 6 – „Služby pro rozvoj podnikání“

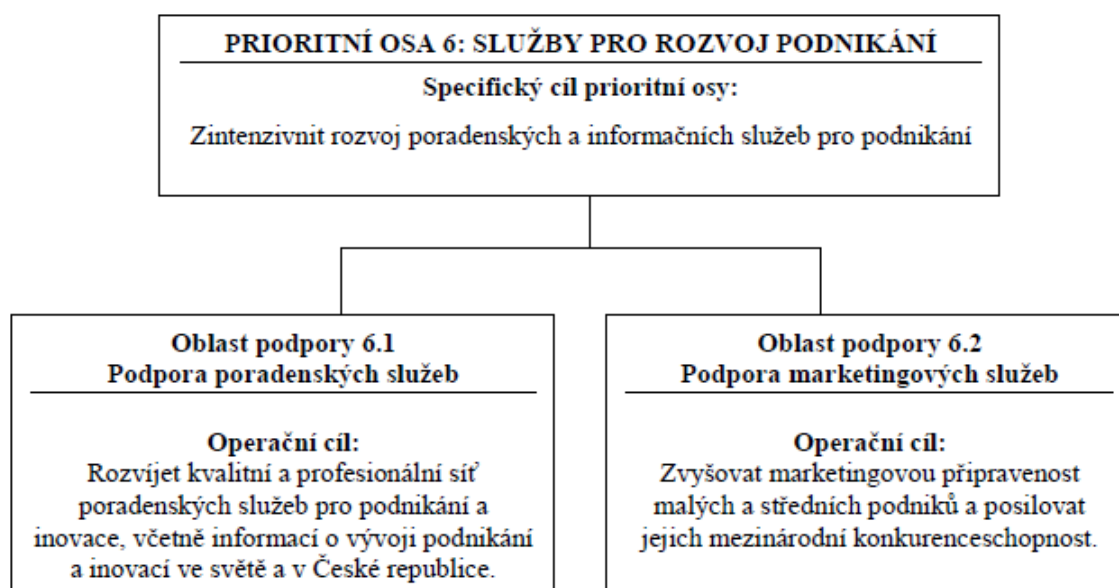
Prioritní osa 6 se skládá ze dvou oblastí podpor a zaměřuje se na rozvoj a využití kvalitních poradenských a informačních služeb pro podnikatele, a to i v oblasti vyhledávání nových obchodních příležitostí a odborné přípravy na posilování pozice českého průmyslu na mezinárodním poli. Podpora z této osy též usnadňuje marketingové aktivity MSP na zahraničních trzích a stimuluje zájem podnikatelů na spolupráci a společném postupu, který usnadňuje jejich přístup na tyto trhy a jednání s obchodními partnery.

Podpora se orientuje na zlepšení kvalifikačních a materiálních podmínek pro rozvoj lidských zdrojů a na analýzy světových trendů v sektorech podnikání, realizace výsledků VaV a inovací pro zvýšení konkurenceschopnosti české ekonomiky.

Obrázek 3.7 znázorňuje specifický cíl prioritní osy 6 Služby pro rozvoj podnikání, kterým je zintenzivnění rozvoje poradenských a informačních služeb pro podnikání. Dále je zde uveden operační cíl její oblasti podpory 6.1, a také oblasti podpory 6.2.

⁷¹ VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol., ref. 9.

Obrázek 3.7: Prioritní osa 6

Zdroj: MPO ČR [online], 2011a, s. 95

Oblast podpory 6.1 Podpora poradenských služeb je tvořena programem **PORADENSTVÍ**, jehož cílem je zlepšení kvality a dostupnosti poradenských, informačních a vzdělávacích služeb pro MSP a tím zvýšit jejich konkurenceschopnost prostřednictvím ucelené koncepce poradenských služeb, kde se jednotlivé části programu navzájem podporují a navazují na sebe. Program také tvoří prostředí pro analýzy světových a českých rozvojových trendů mající vliv na inovační aktivitu ekonomiky ČR a tím i na její konkurenceschopnost.⁷²

V **oblasti podpory 6.2 Podpora marketingových služeb** je používán program **MARKETING**, a to k posílení mezinárodní konkurenceschopnosti MSP se sídlem v ČR prostřednictvím individuálních účastí na zahraničních veletrzích a výstavách, prezentace České republiky na specializovaných veletrzích a výstavách v zahraničí s individuální účastí podniků organizované *Českou agenturou na podporu obchodu* (CzechTrade) a podpora aliančních činností MSP.⁷³

Prioritní osa 7 – „Technická pomoc“

Prioritní osa 7 „Technická pomoc“ se skládá ze dvou oblastí podpor - 7.1 TP při řízení a implementaci OPPI a 7.2 Ostatní TP. V této prioritní ose jde o veškeré potřebné

⁷² VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol., ref. 9.

⁷³ Tamtéž.

podpůrné aktivity realizované Řídícím orgánem OPPI a subjekty implementační struktury s cílem zvýšit účinnost prováděné podpory.

V rámci **oblasti podpory 7.1 TP při řízení a implementaci OPPI** jsou financovány aktivity spojené s přípravou, implementací, řízením, monitorováním, hodnocením, publicitou a kontrolou OPPI. Z technické pomoci jsou financovány také náklady spojené se zasedáním hodnotitelských komisí, Monitorovacího výboru, financování nákladů na zpracování dat, provádění auditů a kontrol, financování aktivit spojených s posilováním administrativní kapacity během implementace OPPI. K příjemcům podpory patří Ministerstvo průmyslu a obchodu, CzechInvest a CzechTrade.⁷⁴ Pro lepší přehled příjemců podpory v rámci všech programů podpor OPPI slouží příloha 3.

V rámci **oblasti podpory 7.2 Ostatní TP** jde o financování externích podpůrných studií, analýz, strategií a hodnocení OPPI, financování nákladů na publicitu a nákladů spojených s informačním systémem pro řízení, implementaci a monitorováním OPPI.

3.2.8 Finanční rámec programu

Výše finanční alokace ze strukturálních fondů EU pro OPPI vychází z Národního strategického referenčního rámce ČR 2007 – 2013, který určuje rozdělení prostředků ze SF a FS na jednotlivé operační programy, a z usnesení vlády ze dne 10. května 2006 č. 494. Na základě principu monofondovosti je operační program financován pouze z *Evropského fondu pro regionální rozvoj*, je však také možné využít tzv. křížového financování.⁷⁵ OPPI se řadí ke třetímu největšímu operačnímu programu v ČR.

Pro OPPI byla stanovena alokace ve výši 11,75 % z celkových alokací určených pro ČR na současné programovací období 2007 – 2013 na cíl „Konvergence“. V číselném vyjádření se jedná o částku 3 041 312 546 EUR. V letech 2010 a 2011 došlo k navýšení této alokace pro OPPI a v konečném důsledku celková alokace činí **3 120 690 664 EUR**.⁷⁶

Rozpočet operačního programu dle jednotlivých let v EUR uvádí tabulka 3.2, ve které je možné vidět naplánovanou rostoucí alokaci v průběhu let 2007 – 2013.

⁷⁴ VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol., ref. 9.

⁷⁵ Křížové financování - jedná se o způsob financování uznatelných výdajů projektu, kdy je možno doplňkovým způsobem a do určité výše financovat výdaje z Evropského fondu pro regionální rozvoj podle pravidel Evropského sociálního fondu.

⁷⁶ MPO ČR [online], ref. 56.

Míra spolufinancování z ERDF je stanovena na 85 %, zbývajících 15 % je hrazeno z veřejných národních zdrojů. Tuto finanční alokaci pro OPPI blíže specifikuje tabulka 3.3, která využívá rozdělení finančních prostředků na jednotlivé prioritní osy OPPI.

Tabulka 3.2: Rozložení finančních prostředků OPPI na jednotlivé roky 2007 - 2013 (v EUR)

Rok	Alokace
2007	377 345 254
2008	395 906 354
2009	414 548 594
2010	434 062 564
2011	482 393 787
2012	498 322 237
2013	518 111 874
Celkem 2007 - 2013	3 120 690 664

Zdroj: MPO ČR [online], 2011a; vlastní zpracování

Z tabulky 3.3 je zřejmé, že největší finanční alokace je poskytnuta na prioritní osu 5. Prostředí pro podnikání a inovace. Je to dáno tím, že tato prioritní osa má nejvíce oblastí podpory a zaměřuje se na infrastrukturu v podobě podnikatelských inkubátorů, na rozšíření a zkvalitnění spolupráce mezi podnikatelskou sférou a vzdělávacími institucemi a institucemi z oblasti výzkumu a vývoje, což je spojeno s většími výdaji.

Druhou největší prioritní osou dle finanční alokace je Rozvoj firem, jež se zaměřuje na podporu realizace rozvojových projektů MSP a na zlepšování technické vybavenosti podniků nákupem moderních technologií a na rozvoj vybraných strategických služeb. Opět se tedy jedná především o větší investice do hmotných statků.

Prioritní osa 4 Inovace orientující se na podporu technických a netechnických inovací ve firmách se pak řadí na třetí místo. Nejmenší alokace je poskytnuta v rámci první prioritní osy 1 Vznik firem, kdy dokonce i na Technickou pomoc je vyčleněno více prostředků než na podporu začínajících podnikatelů v rámci první osy.

Tabulka 3.3: Finanční alokace dle prioritních os OPPI na období 2007 – 2013

Prioritní osa	Příspěvek EU (v EUR)	Národní zdroje (v EUR)	Celkové zdroje (v EUR)	Podíl na celkové alokaci
1 Vznik firem	40 380 790	7 126 023	47 506 813	1,29%
2 Rozvoj firem	798 975 053	140 995 597	939 970 650	25,6%
3 Efektivní energie	388 114 999	68 490 882	456 605881	12,44%
4 Inovace	783 736 883	238 306 508	922 043 392	25,11%
5 Prostředí pro podnikání a inovace	918 748 290	162 132 050	1 080 880 340	29,44%
6 Služby pro rozvoj podnikání	99 371 960	17 536 229	116 908 189	3,18%
7 Technická pomoc	91 362 689	16 122 828	107 485 517	2,93%
Celkem	3 120 690 664	550 710 118	3 671 400 782	100%

Zdroj: MPO ČR [online], 2011a; vlastní zpracování

3.2.9 Implementační struktura OPPI

Řízení operačního programu OPPI zajišťují subjekty na různých stupních a tvoří tak tzv. **implementační strukturu**. Implementace programu včetně uspořádání a struktury hlavních orgánů je plně v souladu s *článkem 59 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006⁷⁷* a také s právními normami České republiky. Odráží též zkušenosti s implementací v předcházejícím programovacím období 2004 – 2006. Příloha 4 názorně schematicky popisuje tuto implementaci a finanční toky v OPPI.

⁷⁷ Ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999.

Řídící orgán

Výkon funkce Řídícího orgánu Operačního programu Podnikání a inovace zajišťuje dle usnesení vlády ČR č. 175/2006 ze dne 22. února 2006 *Ministerstvo průmyslu a obchodu*. Jeho hlavním úkolem je zodpovídat za správné a efektivní řízení programu a realizaci pomoci z OPPI. Řídící orgán může část svých činností či pravomocí delegovat na Zprostředkující subjekty.

Řídící orgán je zodpovědný především za:⁷⁸

- přípravu, projednání a předložení OPPI Evropské komisi,
- zavádění systému pro shromažďování dat, statistických údajů pro finanční řízení, monitorování, ověřování a hodnocení programu,
- zajištění financování dle kritérií programu a soulad se stanovenými předpisy,
- ověření dodání výrobků a služeb a za skutečně vynaložené výdaje na operace doložené příjemci a jejich soulad se stanovenými předpisy,
- vypracování výroční a závěrečné zprávy o provádění pomoci ze SF,
- práci Monitorovacího výboru a zajištění jeho funkce,
- rozhodnutí o financování projektu,
- zajištění nápravných opatření v případě vzniklých nedostatků aj.

Zprostředkující subjekty

Řídící orgán deleguje část svých pravomocí v rámci implementace OPPI na zprostředkující subjekty. Tato skutečnost však nemá vliv na celkovou odpovědnost Řídícího orgánu za řízení a implementaci programu. Zprostředkující subjekt je subjekt, který plní z pověření Řídícího orgánu příslušné povinnosti vůči příjemcům podpory.

Zprostředkujícím subjektem v implementační struktuře OPPI je agentura pro podporu podnikání a investic *CzechInvest* a *Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB)*. Rozdělení činností je upraveno písemnou dohodou či jednostranným opatřením a navazujícími dokumenty. Pod správu **CzechInvest** patří z OPPI následující programy podpory: *Finanční nástroje, Inovace, Potenciál, Rozvoj, ICT v podnicích, ICT a strategické služby, Spolupráce, Prosperita, Školící střediska, Nemovitosti, Poradenství, Eko-energie*

⁷⁸ MPO ČR [online], ref. 56.

a *Marketing*. **Českomoravská záruční a rozvojová banka** spravuje tři programy podpory: *Start, Záruka a Progres*.

K vykonávajícím činnostem Zprostředkujícího subjektu patří:⁷⁹

- přijímání žádostí o podporu a organizování výzev k předkládání projektů,
- zajištění informačního servisu pro žadatele,
- organizace a spolupráce při vyhodnocení žádostí projektů,
- kontrola postupu realizace jednotlivých projektů,
- přezkoumání předložených žádostí o platbu příjemci podpory aj.

Monitorovací výbor

Monitorovací výbor je zodpovědný za kvalitní implementaci OPPI. Předsedá mu zástupce MPO a je dále složen z vedoucích pracovníků MPO ČR, zástupců Národního orgánu pro koordinaci, Platebního a Certifikačního orgánu, implementačních agentur OPPI a dalších řídicích orgánů operačních programů ČR a institucí v rámci principu partnerství.

K úkolům Monitorovacího výboru patří:⁸⁰

- posuzovat a schvalovat kritéria pro vývěr projektů,
- pravidelně hodnotit pokrok v naplňování cílů OP,
- prověřovat výsledky implementace,
- posuzovat a schvalovat výroční a závěrečné zprávy o implementaci OPPI,
- navrhopvat změny operačního programu Řídicímu orgánu.

Platební a certifikační orgán

Výkonem funkce Platebního a certifikačního orgánu pro SF a Fond soudržnosti (FS) byl na základě usnesení vlády č. 198 ze dne 22. února 2006 pověřen odbor *Národní fond Ministerstva financí*. Platební a certifikační orgán je jediným subjektem v ČR, který realizuje úkoly certifikačního orgánu a nedeleguje tyto funkce na žádný zprostředkující subjekt.

⁷⁹ MPO ČR [online], ref. 56.

⁸⁰ Tamtéž.

K jeho úkolům se řadí:⁸¹

- správa prostředků ze SF a FS na účtech ČNB,
- vypracování a předkládání žádostí o průběžné platby a závěrečné platby Evropské komise pro všechny programy,
- přijímání plateb z Evropské komise,
- převod prostředků SF a FS na příjmové účty jednotlivých kapitol státního rozpočtu,
- provádění kontroly na místě,
- vracení nevyužitých prostředků EU aj.

Auditní orgán

Pro výkon funkce Auditního orgánu bylo na základě usnesení vlády č. 198 ze dne 22. února 2006 pověřeno Ministerstvo financí, konkrétně útvar *Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu*. Tento subjekt je funkčně závislý na Řídícím orgánu a na Platebním a certifikačním orgánu.

Činnosti Auditního orgánu jsou:⁸²

- zajišťuje audit připravenosti řídicího a kontrolního systému programu,
- předkládá Evropské komisi zprávu, která posuzuje nastavení řídicích a kontrolních systémů OPPI,
- předkládá každý rok Komisi konsolidovaný plán auditů prostředků poskytovaných z fondů EU,
- zajišťuje metodické vedení dalších auditních subjektů zapojených do auditů ve veřejné správě OPPI aj.

⁸¹ MPO ČR [online], ref. 56.

⁸² Tamtéž.

4. Analýza a hodnocení podpory malého a středního podnikání ve vybraných programech podpory Operačního programu Podnikání a inovace

4.1 Aktuální stav čerpání OPPI

Celková alokace pro OP Podnikání a inovace v programovém období 2007 – 2013 činí částku **93,39 mld. Kč**. Ve srovnání s ostatními tematickými a regionálními OP představuje OPPI 11,75 %ní podíl na alokaci *Národního strategického referenčního rámce ČR*. Blíže o podílech jednotlivých OP pojednává příloha 5.

K datu **6. 3. 2013** bylo v rámci OPPI celkově za období 2007 – 2013 podáno **15 743 plných žádostí** v celkové hodnotě 160,5 mld. Kč, což představuje 171,8 % z celkové alokace operačního programu. Objem podaných žádostí převyšuje alokaci OPPI na celé programové období o 71,8 %.⁸³ Obrázek 4.1 graficky znázorňuje tyto údaje v porovnání s ostatními OP. V OPPI bylo podáno třetí největší množství žádostí, více bylo pouze v OP Životní prostředí (16 930 žádostí) a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (21 900). Nejméně podaných žádostí je v OP Technická pomoc (155 žádostí), OP Výzkum a vývoj pro inovace (293 žádostí) a OP Doprava (301 žádostí).

Ke stejnému datu bylo z **administrace vyřazeno** z důvodu nesplnění podmínek výzvy či stažení žádosti žadatelem celkem 3 611 žádostí s hodnotou 52,8 mld. Kč, což obnáší 22,9 % z celkového fyzického počtu žádostí a 32,9 % finančních prostředků ze všech podaných žádostí.⁸⁴

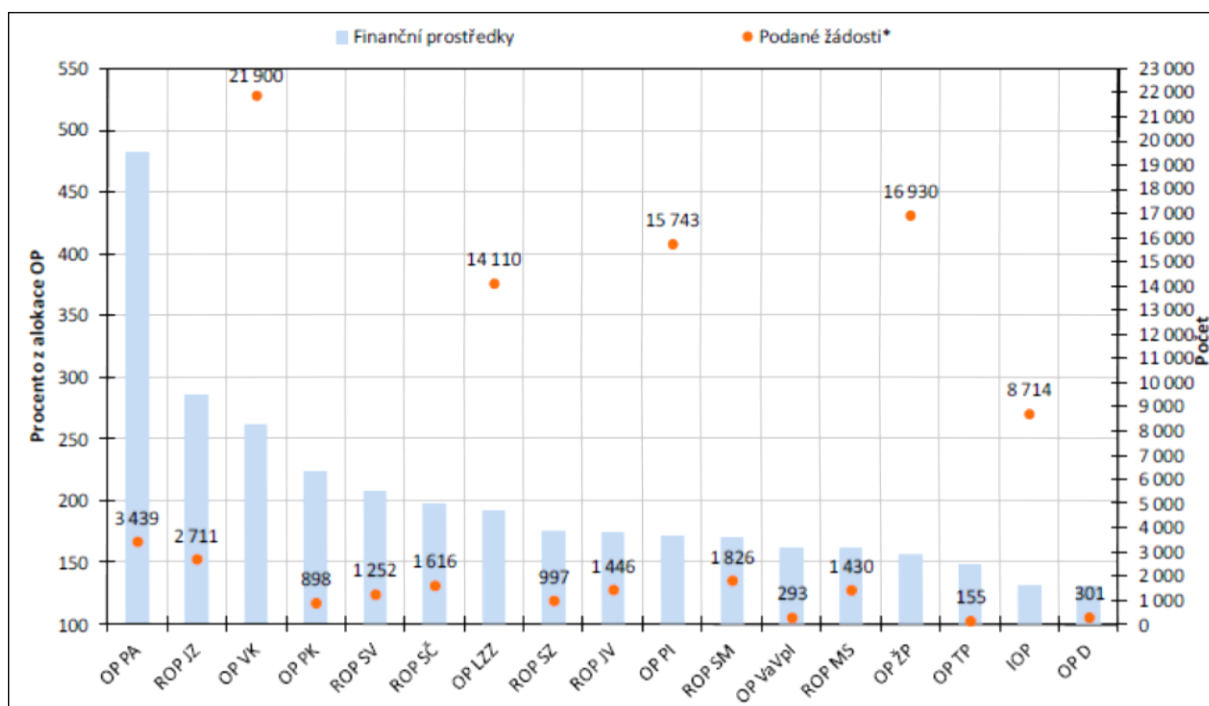
K 6. 3. 2013 řídicí orgán vydal **8 820 Rozhodnutí o poskytnutí dotace** v celkové výši 83,7 mld. Kč, což činí 89,6 % z alokace OPPI na programové období 2007 - 2013. Více Rozhodnutí o poskytnutí dotace bylo vydáno pouze v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (9 606). Co se týče finančního objemu v projektech s vydaným Rozhodnutím o poskytnutí dotace, tak OPPI zaujímá ve srovnání s ostatními OP střední

⁸³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání Strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007 – 2013* [online]. MMR, 2013a [cit. 15. 04. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/329b8c92-70be-4ef1-82b3-6f50b53df05d/MMZ_2013_02.pdf.

⁸⁴ Tamtéž.

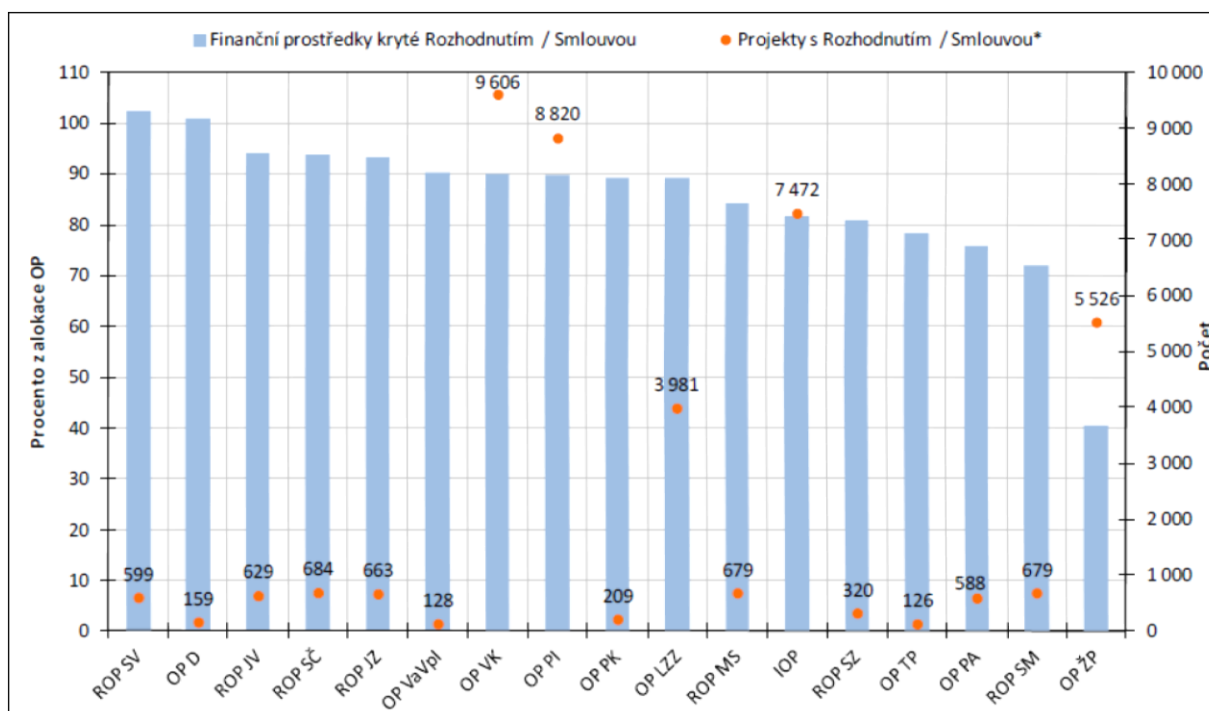
pozici. Grafické znázornění těchto údajů v porovnání s ostatními OP je možné vidět v obrázku 4.2.

Obrázek 4.1: Podané žádosti dle OP

Pozn.: * Podané žádosti na individuální a grantové projekty
Zdroj: MMR [online], 2013a, s. 13

Obrázek 4.2: Projekty s Rozhodnutím / Smlouvou o poskytnutí dotace dle OP

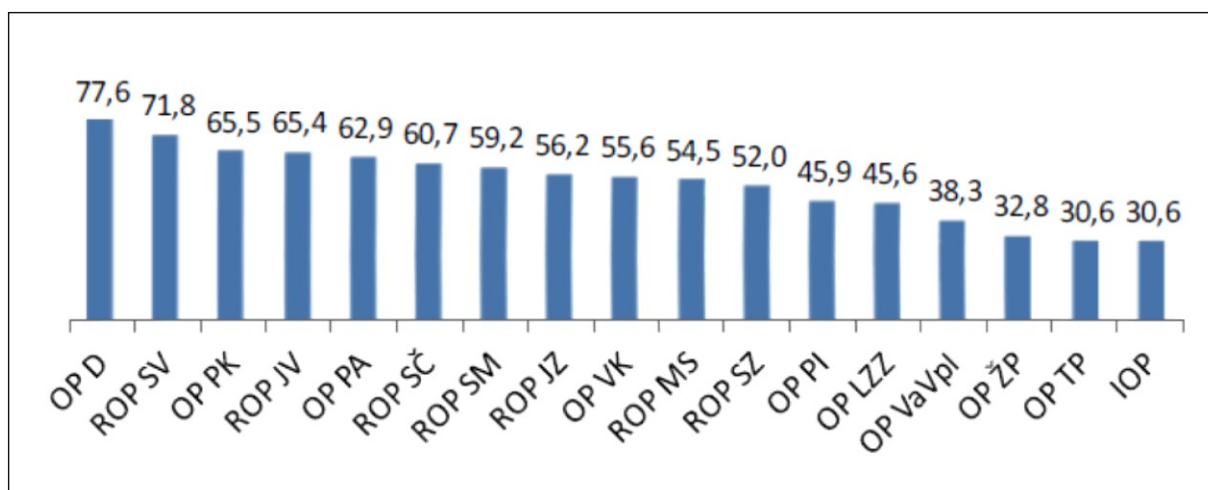

Pozn.: * Rozhodnutí / Smlouvy o poskytnutí dotace na individuální a grantové projekty
Zdroj: MMR [online], 2013a, s. 14

Hodnota všech **proplacených prostředků příjemcům** v OPPI dosahuje k 6. 3. 2013 **42,9 mld. Kč**, což představuje 45,9 % z alokace operačního programu pro období 2007 – 2013 a současně 51,2 % prostředků krytých Rozhodnutím o poskytnutí dotace. K témuž datu bylo ukončeno 4 688 projektů o finančním objemu 28,6 mld. Kč (tj. 53,2 % z celkového počtu schválených projektů). Porovnání s ostatními OP poskytuje obrázek 4.3.

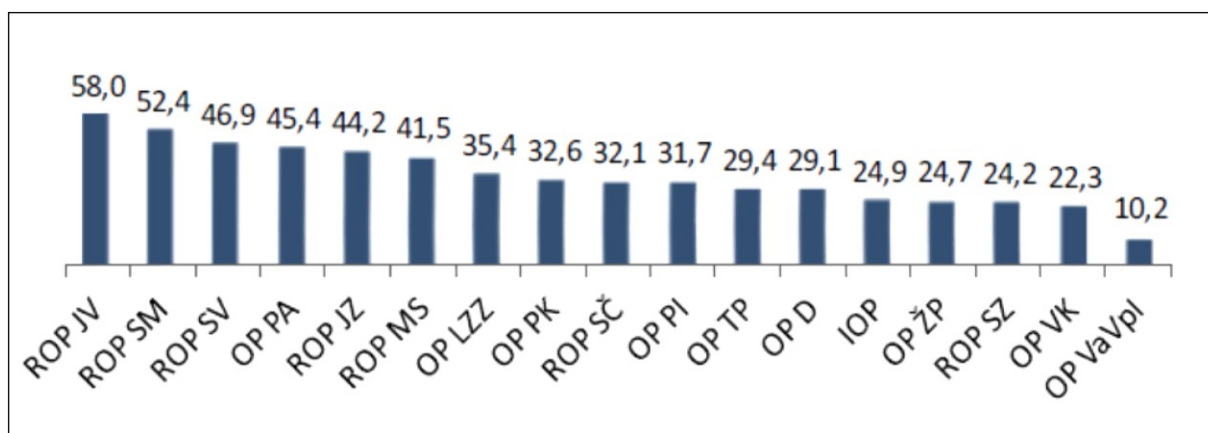
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi k 6. 3 2013 dosahují částky **29,6 mld. Kč**, jež činí 31,7 % z alokace OPPI na programovací období 2007 – 2013. V obrázku 4.4 je znázorněno umístění OPPI vzhledem k ostatním OP v rámci certifikovaných výdajů. Pro kompletní přehled stavu čerpání ČR ze SF/FS a národních zdrojů slouží příloha 6.

Obrázek 4.3: Stav proplacených prostředků příjemcům v období 2007 – 2013 (v %)

Zdroj: MMR [online], 2013a, s. 11

Obrázek 4.4: Stav certifikovaných finančních prostředků v období 2007 – 2013 (v %)

Zdroj: MMR [online], 2013a, s. 11

Následující kapitoly se věnují analýze sedmi vybraných **programů podpory** či **oblastí podpory OPPI**. Ke zvoleným programům podpory patří START, PROGRES, ROZVOJ, EKO-ENERGIE, INOVACE, ŠKOLICÍ STŘEDISKA a PORADENSTVÍ. Výběr právě těchto zvolených programů podpory byl učiněn tak, aby byl charakterizován celý OP Podnikání a inovace dle jeho jednotlivých sedmi prioritních os. Při rozhodování uvnitř oblasti podpory byly preferovány vždy programy podpory s větším počtem vyhlášených kol výzev k předkládání projektů.

Jelikož jsou hledané a následně analyzované statistiky poskytované ze tří různých zdrojů (MPO, MMR a CzechInvest), je pojetí dat různorodé a data jsou relativně nekonsistentní. Z tohoto důvodu je kvantitativní analýza koncipovaná tak, aby byl využit co nejširší záběr dostupné datové základny ze všech sledovaných zdrojů. Základní zvolené úrovně jsou **programy podpory**, jež sleduje výhradně CzechInvest. V případě nedostupnosti dat pro programy podpory jsou použity **oblasti podpory**, pod které dané programy podpory spadají, ty jsou sledované MMR k datu **6. 3. 2013** a MPO k **31. 12. 2011**.

Pro analýzu každého z vybraných programů podpory je použita metoda komparace, která využívá následující vybrané ukazatele - finanční pokrok, kumulativní nárůst výše podpory a příjemce podpory.

4.2 Analýza podpory MSP v programu podpory START

4.2.1 Analýza finančního pokroku

Jelikož je oblast podpory *1.1 Podpora začínajícím podnikatelům* realizována prostřednictvím pouze jednoho programu podpory START, jsou data pro tuto oblast podpory srovnatelná s vybraným programem podpory. Avšak pro **nekonzistentní data z programu podpory** je pro lepší srovnání použita oblast podpory. Tato skutečnost se pak dále opakuje ve všech ostatních analyzovaných programech podpory.

Analýzu finančního pokroku v rámci programu podpory START popisuje tabulka 4.1. Pro program podpory START je vymezena **celková alokace** ve výši **402 mil. Kč**. Jelikož projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou tvoří celkovou částku 389,9 mil. Kč, je tento program podpory vyčerpán z 97 %.

Tabulka 4.1: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 1.1 (k 6. 3. 2013)

	Podíl na celkové alokaci (v %)	Mil. Kč	Počet
Podané žádosti	97,0	389,9	2
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	97,0	389,9	2
Proplacené prostředky příjemcům	25,4	102,0	-
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	25,4	102,0	-

Zdroj: MMR [online], 2013a; vlastní zpracování

V tabulce 4.2 se vyskytují data MPO, které pro porovnání dat používá jako měnu EURO. Je zde znázorněn **kumulativní vývoj** v oblasti podpory 1.1 za období 2007 – 2011. Objem podaných žádostí v letech 2007 – 2009 rostl každým novým rokem. Největší nárůst podaných žádostí v tis. EUR byl zaznamenán roku 2009, kdy hodnota těchto žádostí dosahovala částky 9 100 tis. EUR. Pro rok 2010 zájem o podporu meziročně klesl a následující rok klesl ještě více, zřejmě je to z důvodu již téměř vyčerpané alokace finančních prostředků pro tuto oblast podpory. Při srovnání projektů s vydaným Rozhodnutím v letech 2010 a 2011 je zřejmá jistá datová nesourodost. V roce 2010 celkový objem projektů s vydaným Rozhodnutím v tis. EUR byl kumulativně za období 2007 – 2010 vyšší než roku následujícího. Totéž se týká i vyplacených prostředků příjemcům. Z těchto dat je možné usuzovat, že v roce 2011 musely určité subjekty finanční prostředky vracet či rušily již podepsané Smlouvy.

Tabulka 4.2: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 1.1 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR)

	2007	2008	2009	2010	2011
Podané žádosti	4 624	5 951,8	15 051,8	16 481,8	16 867,8
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	1 250	2 750,7	3 300	15 714	15 046
Proplacené prostředky příjemcům	0	0	3 863	4 041	3 937
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	0	0	4 012	4 012	4 012

Zdroj: MPO [online], 2008-2012; vlastní zpracování

4.2.2 Analýza příjemců

Při pohledu na tabulku 4.3 je na první pohled jasné, že příjemci z oblasti podpory 1.1 jsou ze **100 % malé a střední podniky**, velkých podniků se tato oblast podpory jednoduše netýká. Počet podaných žádostí ze strany MSP činil 330, z tohoto množství je pak k datu 31. 1. 2013 poskytnutých 182 smluv na bezúročené úvěry a portfoliové záruky.

Tabulka 4.3: Příjemci z oblasti podpory 1.1 (k 31. 1. 2013)

	Podíl	Počet smluv
MSP	100%	182
Velký podnik	0%	0
Celkem	100%	182

Zdroj: MPO [online], 2012; vlastní zpracování

4.3 Analýzy podpory MSP v programu podpory PROGRES

4.3.1 Analýza finančního pokroku

Data pro program podpory PROGRES v rámci finančního pokroku **nedisponují kompletními údaji o finančních tocích**, především nejsou k dispozici certifikované výdaje předložené Evropské komisi. Z tohoto důvodu je pro analýzu dat ve finančním pokroku vybrána oblast podpory *2.1 Bankovní nástroje podpory MSP*, pod kterou program podpory PROGRES spadá.

Tabulka 4.4 znázorňuje finanční pokrok této oblasti podpory, jejíž **celková alokace činí 8 031,7 mil. Kč**. Podané žádosti, kterým byla přiznána podpora, tvoří s celkovou hodnotou 6 691 mil. Kč 83,3 % z alokace oblasti podpory 2.1. Stejně jako u předchozího programu podpory, jsou zde podané pouze dvě žádosti.

Tabulka 4.4: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 2.1 (k 6. 3. 2013)

	Podíl na celkové alokaci (v %)	Mil. Kč	Počet
Podané žádosti	83,3	6 691,0	2
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	83,3	6 691,0	2
Proplacené prostředky příjemcům	79,7	6 400,0	-
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	59,8	4 800,0	-

Zdroj: MMR [online], 2013a; vlastní zpracování

V tabulce 4.5 je znázorněn kumulativní nárůst v oblasti podpory 2.1 za období 2007 – 2011. Počet žádostí v tis. EUR ve sledovaném období rostl každoročně skoro o dvojnásobek až do roku 2010. Největší nárůst podaných žádostí v tis. EUR je mezi lety 2009 a 2010, naopak nejmenší počet žádostí byl zaznamenán mezi roky 2010 a 2011. Kumulativní finanční objem projektů s vydaným Rozhodnutím taktéž každoročně rostl, až na rok 2011, kdy došlo k poklesu tohoto množství. Předpokládá se tedy, že došlo pravděpodobně k odstoupení od Smlouvy ze strany žadatelů. Proplacené prostředky

příjemcům jsou vzestupně realizovány od roku 2009, certifikované výdaje se roku 2011 zastavily na částce 187 849 tis. EUR.

Tabulka 4.5: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 2.1 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR)

	2007	2008	2009	2010	2011
Podané žádosti	110 917	191 195	356 251	666 211	756 485
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	50 200	98 838	271 929	293 186	258 240
Proplacené prostředky příjemcům	0	0	181 818	233 755	235 430
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	0	0	155 389	187 849	187 849

Zdroj: MPO [online], 2008-2012; vlastní zpracování

4.3.2 Analýza příjemců

Tato oblast podpory je opět zaměřena **pouze na malé a střední podniky**, pro velké podniky zde nejsou vyhrazeny žádné finanční prostředky, proto podíl MSP činí celých 100 %. Počet smluv, které byly MSP uzavřeny, je dán částkou 467. Celková suma všech podaných žádostí byla však téměř dvojnásobně vyšší, a to 864 podaných žádostí.

Tabulka 4.6: Příjemci z oblasti podpory 2.1 (k 31. 1. 2013)

	Podíl	Počet smluv
MSP	100%	467
Velký podnik	0%	0
Celkem	100%	467

Zdroj: MPO [online], 2012; vlastní zpracování

4.4 Analýzy podpory MSP v programu podpory ROZVOJ

4.4.1 Analýza finančního pokroku

Program podpory ROZVOJ spadá společně s programy ICT A STRATEGICKÉ SLUŽBY a ICT V PODNICÍCH do oblasti podpory 2.2 *Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb*. Jelikož data pro samotný program podpory ROZVOJ nejsou kompletní pro tuto analýzu, je využita k porovnání statistik celá oblast podpory 2.2.

V tabulce 4.7 je možné vidět finanční plnění oblasti podpory 2.2, a to k datu 6. 3. 2013. Celkové podané žádosti dosahují 195,5 %ního podílu na celkové alokaci této oblasti podpory, což znamená defakto dvojnásobně větší zájem o podporu ze strany podniků. Jelikož projekty s vydaným Rozhodnutím přesáhly hranici 100 % alokace, je možné považovat tuto oblast podpory za vyčerpanou. Schází zde pouze proplatit zhruba 40 % finančních prostředků příjemcům a 45 % certifikovaných výdajů předložit Komisi. Zajímavý je také počet samotných podaných žádostí ze strany podnikatelů, který činí hodnotu 5 101 podaných žádostí. Z této částky je pak 2 846 projektů s podepsanou Smlouvou.

Tabulka 4.7: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 2.2 (k 6. 3. 2013)

	Podíl na celkové alokaci (v %)	Mil. Kč	Počet
Podané žádosti	195,5	31 839,3	5 101
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	102,8	16 739,3	2 846
Proplacené prostředky příjemcům	58,8	9 575,7	-
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	45,2	7 353,1	-

Zdroj: MMR [online], 2013a; vlastní zpracování

V tabulce 4.8 je zobrazen kumulativní součet v oblasti podpory 2.2 v období 2007 – 2011 v tis. EUR. Podané žádosti každým rokem přibývaly až do roku 2011, kdy dosáhly hodnoty 895 511 tis. EUR. Již v prvním roce sledovaného období dosahoval zájem

podnikatelů o podporu vysokých čísel. Například v programu podpory ROZVOJ počet plných žádostí o poskytnutí dotace v celkové výši 172,5 mil. EUR více než 5x překračoval alokaci na tuto první výzvu (30 mil. EUR). Také o program podpory ICT V PODNICÍCH byl značný zájem, předložené plné žádosti překračovaly přibližně o 1/3 celkovou alokaci na výzvu.⁸⁵

V roce 2007 však nemohly být schvalovány žádosti o podporu formou dotace z důvodu prodloužení schvalování strategických programových dokumentů (NSRF). Z toho důvodu mají projekty s vydaným Rozhodnutím za rok 2007 nulovou hodnotu. Pokrok v roce 2007 se tak promítnul do roku následujícího. Projekty s vydaným Rozhodnutím dále každým rokem rostly, až dosáhly roku 2011 hodnoty 554 942 tis. EUR. Do roku 2011 bylo proplaceno příjemcům podpory přibližně 35 % prostředků. Certifikované výdaje předložené Evropské komisi dosahovaly pouze 26,4 % z celkové alokace pro oblast podpory 2.2.

Tabulka 4.8: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 2.2 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR)

	2007	2008	2009	2010	2011
Podané žádosti	201 061	279 784	456 938	756 089	895 511
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	0	86 216	162 333	355 980	554 942
Proplacené prostředky příjemcům	0	0	52 525	114 901	213 665
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	0	0	26 855	64 537	165 179

Zdroj: MPO [online], 2008-2012; vlastní zpracování

⁸⁵ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zpráva za rok 2007* [online]. MPO, 2008. [cit. 17. 04. 2013]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/vyrocní-zprava-oppi-2007-1248-cz.pdf>.

4.4.2 Analýza příjemců

K příjemcům z oblasti podpory 2.2 se řadí **převážně MSP**, které zaujímají 87,4 % v této oblasti podpory. Velké podniky se na alokaci finančních prostředků podílejí 12,6 %. K 31. 12. 2011 byla podpora přiznána 2 288 žadatelům z řad MSP a 44 zástupcům velkých podniků. Celkem tedy počet příjemců z oblasti podpory 2.2 dosahuje 2 332 příjemců. Přehledněji tyto statistiky popisuje níže tabulka 4.9.

Tabulka 4.9: Příjemci z oblasti podpory 2.2 (k 31. 12. 2011)

	Podíl	Počet
MSP	87,4%	2 288
Velký podnik	12,6%	44
Celkem	100%	2 332

Zdroj: MPO [online], 2012; vlastní zpracování

4.5 Analýzy podpory MSP v programu podpory EKO-ENERGIE

4.5.1 Analýza finančního pokroku

Program podpory EKO-ENERGIE je jediným programem podpory, který spadá pod oblast podpory 3.1 *Úspory energie a obnovitelné zdroje*. Z tohoto důvodu lze považovat data za oblast podpory 3.1 srovnatelná s daty programu podpory EKO-ENERGIE. Pro zachování stejné struktury všech podkapitol je však pro analýzu použita oblast podpory.

Z tabulky 4.10 je vidět, že objem podaných žádostí opět překročil podíl na celkové alokaci a to o 74,5 %. Co se týče projektů s vydaným Rozhodnutím či podepsanou Smlouvou, tak ty se na celkové alokaci podílejí z 68,8 %. Z těchto údajů je možné říci, že zájem ze strany podnikatelů je obrovský, avšak kvalita podaných projektů má nižší úroveň a nesplňují tak podmínky výzvy, či ještě dojde k podepsání Smlouvy s žadatelem a podíl na alokaci se zvýší. Proplacené prostředky jsou na úrovni 40,5 % celkové alokace a certifikované výdaje předložené Evropské komisi mají pouze 26,9 % plnění alokace. Objem všech podaných žádostí je ve výši 21 873,8 mil. Kč, z čehož je rozhodnuto méně než polovina objemů

projektů, 8 621,2 mil. Kč. Celkový počet podaných žádostí je 2 177, z této částky je pak 788 projektů s vydaným Rozhodnutím či podepsanou Smlouvou.

Tabulka 4.10: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 3.1 (k 6. 3. 2013)

	Podíl na celkové alokaci (v %)	Mil. Kč	Počet
Podané žádosti	174,5	21 873,8	2 177
Projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou	68,8	8 621,2	788
Proplacené prostředky příjemcům	40,5	5 079,5	-
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	26,9	3 371,6	-

Zdroj: MMR [online], 2013a; vlastní zpracování

Tabulka 4.11 popisuje kumulativní nárůst finančních prostředků v oblasti podpory 3.1 v období let 2007 – 2011 v tis. EUR. Jelikož začátek čerpání z oblasti podpory 3.1 začal až roku 2008, jsou data pro rok 2007 nulová. Samozřejmě roku 2007 již byla vyhlášena 1. výzva a bylo přijato přes 500 registračních žádostí, k plným žádostem a ke schvalování těchto žádostí a vydávání rozhodnutí však docházelo až roku 2008. K největšímu nárůstu objemu podaných žádostí došlo mezi lety 2009 a 2010, roku 2011 byl meziroční nárůst jen nepatrný. Objem projektů s vydaným Rozhodnutím rok od roku stoupal, až roku 2011 dosáhl částky 276 217 tis. EUR. Z důvodu zpoždění čerpání alokace je proplácení prostředků příjemcům taktéž zpožděno a to samé se týká i certifikovaných výdajů. Proplacené prostředky příjemcům na konci roku 2011 byly v částce 93 091 tis. EUR, certifikované výdaje pak měly hodnotu 72 632 tis. EUR.

Tabulka 4.11: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 3.1 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR)

	2007	2008	2009	2010	2011
Podané žádosti	0	172 572	388 374	775 527	777 655
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	0	27 296	79 598	222 465	276 217
Proplacené prostředky příjemcům	0	420	11 715	39 960	93 091
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	0	0	5 970	15 830	72 632

Zdroj: MPO [online], 2008-2012; vlastní zpracování

4.5.2 Analýza příjemců

Oblast podpory 3.1 Úspora energie a obnovitelné zdroje je ze 70,7 % **věnována malým a středním podnikům**, jejichž počet příjemců k 31. 12. 2011 činil 524. Velké podniky zaujímají se 169 příjemci podpory 29,3 % z této oblasti. Celkový počet příjemců byl 693 podniků. Zmíněné údaje přehledně shrnuje následující tabulka 4.12.

Tabulka 4.12: Příjemci z oblasti podpory 3.1 (k 31. 12. 2011)

	Podíl	Počet
MSP	70,7%	524
Velký podnik	29,3%	169
Celkem	100%	693

Zdroj: MPO [online], 2012; vlastní zpracování

4.6 Analýzy podpory MSP v programu podpory INOVACE

4.6.1 Analýza finančního pokroku

Program podpory INOVACE jako jediný program tvoří oblast podpory 4.1 *Zvyšování inovační výkonnosti podniků*, proto data za tuto oblast podpory 4.1 jsou shodná s daty za program podpory INOVACE.

Jak dokládá tabulka 4.13, finanční objem podaných žádostí v oblasti podpory 4.1 má k 6. 3. 2013 výši 31 561,8 mil. Kč. Podíl podaných žádostí na celkové alokaci značně převyšuje vymezené finanční prostředky pro tuto oblast podpory. Tento podíl činí 187,6 % na celkové alokaci. Projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou již naplnily celkovou alokaci výši 17 172,3 mil. Kč a tvoří 102,1 % alokace. Proplacené prostředky příjemcům jsou ve výši 36,7 % celkové alokace a certifikované výdaje předložené Evropské komisi ve výši 25,9 %. Počet všech podaných žádostí k 6. 3. 2013 je 2 014, z nichž 1 230 bylo uznáno vydaným Rozhodnutím.

Tabulka 4.13: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 4.1 (k 6. 3. 2013)

	Podíl na celkové alokaci (v %)	Mil. Kč	Počet
Podané žádosti	187,6	31 561,8	2 014
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	102,1	17 172,3	1 230
Proplacené prostředky příjemcům	36,7	6 171,8	-
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	25,9	4 363,9	-

Zdroj: MMR [online], 2013a; vlastní zpracování

V tabulce 4.14 je zaznamenán kumulativní nárůst v oblasti podpory 4.1 v tis. EUR za sledované období let 2007 – 2011. I když bylo zaznamenáno zpoždění při schvalování strategických dokumentů OPPI a NSRF, došlo v oblasti podpory 4.1 roku 2007 k vyhlášení první výzvy pro MSP. K vyhodnocení všech podaných žádostí, k podepsání Smlouvy a zahájení čerpání u jednotlivých projektů započalo až v průběhu první poloviny roku

2008. Celkový objem žádostí během let 2007 – 2011 stoupl z počátečních 130 023 tis. EUR na 949 214 tis. EUR. Největší přírůstek podaných žádostí byl mezi roky 2008 a 2009, činil nárůst o 356 614 tis. EUR. Nejnižší byl naopak mezi roky 2007 a 2008 s hodnotou 11 177 tis. EUR. První projekty s vydaným rozhodnutím se realizovaly roku 2008, kdy jejich objem vzrostl z 61 559 tis. EUR na 502 396 tis. EUR ke konci roku 2011. Proplacené finanční prostředky příjemcům dosáhly roku 2011 částku 135 810 tis. EUR, certifikované výdaje pak byly z témuž roku předloženy Komisi v hodnotě 92 824 tis. EUR.

Tabulka 4.14: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 4.1 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR)

	2007	2008	2009	2010	2011
Podané žádosti	130 023	141 200	497 814	660 616	949 214
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	0	61 559	183 252	291 393	502 396
Proplacené prostředky příjemcům	0	816	22 321	59 849	135 810
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	0	0	236	24 432	92 824

Zdroj: MPO [online], 2008-2012; vlastní zpracování

4.6.2 Analýza příjemců

Převážnou část příjemců z oblasti podpory 4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků tvoří **malé a střední podniky**, které k 31. 12. 2011 zaujímaly 77,5 % z celkových příjemců. Velké podniky díky 208 příjemcům ze svých řad tvořily 22,5 %ní podíl. Jak dokládá tabulka 4.15, z celkového počtu 926 příjemců podpory z této oblasti bylo 718 příjemců ze skupiny MSP.

Tabulka 4.15: Příjemci z oblasti podpory 4.1 (k 31. 12. 2011)

	Podíl	Počet
MSP	77,5%	718
Velký podnik	22,5%	208
Celkem	100%	926

Zdroj: MPO [online], 2012; vlastní zpracování

4.7 Analýzy podpory MSP v programu podpory ŠKOLICÍ STŘEDISKA

4.7.1 Analýza finančního pokroku

Program podpory ŠKOLICÍ STŘEDISKA je dalším programem, který jako jediný realizuje svoji oblast podpory 5.2 *Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů*. Z tohoto důvodu data o oblasti podpory odpovídají datům o programu podpory.

Tabulka 4.16 popisuje finanční pokrok oblasti podpory 5.2 od začátku programovacího období roku 2007 až ke dni 6. 3. 2013. I když se jedná o menší oblast podpory, podané žádosti v této oblasti podpory disponují největším podílem na celkové alokaci ze všech sledovaných oblastech podpory. Podané žádosti tvoří 222,5 % alokace oblasti podpory 5.2, což činí 8 177,4 mil. Kč. Jelikož se projekty s vydaným Rozhodnutím či podepsanou Smlouvou podílejí 101,9 % na celkové alokaci, je tuto oblast podpory možné považovat za vyčerpanou. Projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou realizovaly finanční pokrok ve výši 3 746,7 mil. Kč. Proplacené finanční prostředky příjemcům jsou realizovány ze 44,9 % a certifikace je provedena ze 33,1 %. Z kompletního počtu 851 podaných žádostí byla přiznána Rozhodnutím / Smlouvou více než polovina těchto žádostí.

Tabulka 4.16: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 5.2 (k 6. 3. 2013)

	Podíl na celkové alokaci (v %)	Mil. Kč	Počet
Podané žádosti	222,5	8 177,4	851
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	101,9	3 746,7	479
Proplacené prostředky příjemcům	44,9	1 650,9	-
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	33,1	1 215,0	-

Zdroj: MMR [online], 2013a; vlastní zpracování

I zde, v tabulce 4.17, se opakuje situace se zpožděným schvalováním základních strategických dokumentů OPPI a NSRF. Roku 2007 nedošlo z tohoto důvodu k vyhlášení žádné výzvy, první výzvy k předkládání projektů byly vyhlášeny až v průběhu roku 2008. První podané žádosti dosahovaly objemu 25 037 tis. EUR. Během let 2008 – 2011 se dostaly na úroveň 283 841 tis. EUR, kdy největší nárůst byl meziročně zaznamenán roku 2011. První projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou byly realizovány až roku 2009, a to objemem 36 058 tis. EUR, který se vyšplhal roku 2011 na 83 910 tis. EUR. Proplacené prostředky příjemcům měly meziročně největší nárůst roku 2011, kdy se dostaly na 30 452 tis. EUR. Certifikované výdaje předložené Evropské komisi měly zpočátku malý objem okolo 200 tis EUR, ten se roku 2011 zastavil ve výši 20 717 tis. EUR.

Tabulka 4.17: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 5.2 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR)

	2007	2008	2009	2010	2011
Podané žádosti	0	25 037	79 141	178 450	283 841
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	0	0	36 058	76 952	83 910
Proplacené prostředky příjemcům	0	0	2 133	10 699	30 452
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	0	0	205	4 240	20 717

Zdroj: MPO [online], 2008-2012; vlastní zpracování

4.7.2 Analýza příjemců

Z tabulky 4.18 je možné vyčíst, že 75,7 % všech podniků, které získaly dotaci z oblasti podpory 5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů, je tvořeno z **malých a středních podniků**. Velké podniky se na počtu příjemců z této oblasti podpory podílejí 24,3 %ním podílem. Celkový počet všech příjemců je 308, z nichž 252 patří MSP a 56 podnikům velkým.

Tabulka 4.18: Příjemci z oblasti podpory 5.2 (k 31. 12. 2011)

	Podíl	Počet
MSP	75,7%	252
Velký podnik	24,3%	56
Celkem	100%	308

Zdroj: MPO [online], 2012; vlastní zpracování

4.8 Analýzy podpory MSP v programu podpory PORADENSTVÍ

4.8.1 Analýza finančního pokroku

Program podpory PORADENSTVÍ je posledním analyzovaným programem. Také jako jediný tvoří sám oblast podpory 6.1 *Podpora poradenských služeb*, takže je využito opět celé oblasti podpory pro finanční analýzu pokroku a analýzu příjemců.

Z tabulky 4.19 je vidět, že podané žádosti k 6. 3. 2013 v rámci oblasti podpory 6.1 tvoří 105,8 % celkové alokace této oblasti podpory. Všechny podané žádosti k výše zmíněnému datu disponují částkou 497,8 mil. Kč. Tato oblast podpory ještě není zcela vyčerpána, její projekty s vydaným Rozhodnutím nebo podepsanou Smlouvou tvoří 88,6 % celkové alokace. Také proplacené prostředky příjemcům jsou na velmi nízké úrovni, pouze 14 % z nich je realizováno. Certifikované výdaje předložené Evropské komisi jsou na tom se 7,4 % ještě hůře. Pozitivně lze hodnotit, že z objemu 497,8 mil. Kč podaných žádostí, je 417 mil. Kč z těchto žádostí již podpořeno Rozhodnutím o vydání podpory. Tento fakt podtrhuje i počet samotných projektů s vydaným Rozhodnutím, který dosahuje 516 projektů, jež byly vybrány ze 757 podaných žádostí. Je tedy možné říci, že v této oblasti podpory byla 68 % úspěšnost získání dotace k 6. 3. 2013.

Tabulka 4.19: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 6.1 (k 6. 3. 2013)

	Podíl na celkové alokaci (v %)	Mil. Kč	Počet
Podané žádosti	105,8	497,8	757
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	88,6	417,0	516
Proplacené prostředky příjemcům	14,0	65,8	-
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	7,4	34,8	-

Zdroj: MMR [online], 2013a; vlastní zpracování

Tabulka 4.20 popisuje kumulativní nárůst v oblasti podpory 6.1 v letech 2007 – 2011 v tis. EUR. Již na první pohled je zřejmé, že tato oblast podpory začala svoji realizaci poněkud s výrazným zpožděním. Roku 2007 teprve probíhaly práce na přípravě návrhu první výzvy pro Podporu poradenských služeb a až v říjnu roku 2008 bylo první kolo této výzvy k podání žádosti vyhlášeno. Z těchto důvodů jsou statistiky za roky 2007 a 2008 nulové. Roku 2009 byly zaznamenány první podané žádosti, jejichž objem činil 1 940 tis. EUR. Roku 2010 se tento objem zvýšil jen nepatrně, ovšem rok 2011 přinesl navýšení objemu žádostí na 19 331 tis. EUR. Toto navýšení je důsledkem zahájení dvou interních projektů v rámci organizace CzechInvest. Jde o projekty CzechAccelerator⁸⁶ a CzechEkoSystem.⁸⁷ Projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou kopírovaly ve svém vývoji podané žádosti. Roku 2009 začínaly na částce 1 010 tis. EUR a roku 2011 dosáhly díky výše zmíněným projektům 14 516 tis. EUR. Proplacené finanční prostředky příjemcům se roku 2011 pohybovaly v množství 1 228 tis. EUR, certifikované výdaje pak pouze v 1 184 tis. EUR.

Tabulka 4.20: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 6.1 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR)

	2007	2008	2009	2010	2011
Podané žádosti	0	0	1 940	1 998	19 331
Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	0	0	1 010	1 705	14 516
Proplacené prostředky příjemcům	0	0	1 010	603	1 228
Certifikované výdaje předložené Evropské komisi	0	0	0	0	1 184

Zdroj: MPO [online], 2008-2012; vlastní zpracování

⁸⁶ Cílem projektu CzechAccelerator je zlepšení kvality a dostupnosti ucelené koncepce poradenských služeb zejména pro MSP s cílem zvýšit jejich konkurenceschopnost.

⁸⁷ Cílem projektu CzechEkoSystem je podpora poskytování zvýhodněných informačních, poradenských a vzdělávacích služeb pro MSP.

4.8.2 Analýza příjemců

V tabulce 4.21 je zobrazen podíl MSP a velkých podniků na celkovém počtu příjemců z oblasti podpory 6.1 k datu 31. 12. 2011. MSP podniky s celkovým počtem 360 příjemců tvoří celých 100 % ze všech podniků. Lze tedy konstatovat, že oblast podpory 6.1 Podpora poradenských služeb je zaměřena **pouze na podporu malých a středních podniků**.

Tabulka 4.21: Příjemci z oblasti podpory 6.1 (k 31. 12. 2011)

	Podíl	Počet
MSP	100%	360
Velký podnik	0%	0
Celkem	100%	360

Zdroj: MPO [online], 2012; vlastní zpracování

4.9 Komparativní analýza ve vybraných programech podpory

Z předcházející analýzy jednotlivých programů podpory OPPI dle finančního pokroku, kumulativního nárůstu výše podpory a příjemců podpory ve zkoumaných obdobích je zřejmé, že u všech sledovaných ukazatelů byla pomocí aplikované analýzy potvrzena jistá nesourodost ve výši podaných žádostí, v objemu daných žádostí a především v procentním podílu na alokaci.

Tato podkapitola se zabývá **komparativní analýzou** vybraných programů podpory / oblastí podpory, která pro přehlednost využívá **metodu semaforu, tj. barevné škály zelená – žlutá – červená**, kdy barevný odstín představuje hodnotu v buňce. Hodnoty ve všech třech následujících tabulkách jsou cíleny na maximální hodnotu daného ukazatele.

Tabulka 4.22 provádí souhrnnou komparaci vybraných oblastí podpory dle podílu na celkové alokaci k 6. 3. 2013. Oblasti podpory byly použity z důvodu nekonzistentní datové základny u programů podpory (zejména v oblasti certifikovaných výdajů). Podané žádosti téměř ve všech sledovaných oblastech podpory překračují celkovou alokaci v příslušné oblasti podpory. Největší zájem z řad podnikatelů je o oblast podpory 5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů s programem podpory ŠKOLICÍ STŘEDISKA, kde objem podaných žádostí přesahuje celkovou alokaci o 122,5 %. Dalšími dvěma

žádanými oblastmi podpory je 2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb a 4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků. Naopak nejhůře plní podíl na celkové alokaci oblasti podpory 1.1 Podpora začínajícím podnikatelům a 2.1 Bankovní nástroje podpory MSP, které ani svými podanými žádostmi nepřekračují celkovou alokaci oblasti podpory.

Tabulka 4.22: Komparace oblastí podpory dle podílu na alokaci (k 6. 3. 2013, v %)

Oblast podpory	Podané žádosti	Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou	Proplacené prostředky příjemcům	Certifikované výdaje předložené EK
1.1	97	97	25,4	25,4
2.1	83,3	83,3	79,7	59,8
2.2	195,5	102,8	58,8	45,2
3.1	174,5	68,8	40,5	26,9
4.1	187,6	102,1	36,7	25,9
5.2	222,5	101,9	44,9	33,1
6.1	105,8	88,6	14	7,4
Průměrný podíl	152,3	92,1	42,9	32

Zdroj: MMR [online], 2013a; vlastní zpracování

Co se týče projektů s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou, tak si na tom stojí nejlépe oblast podpory 2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb, následovaná oblastí podpory 4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků a 5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů. Tyto tři oblasti podpory je možné považovat za vyčerpané, jelikož projekty s vydaným Rozhodnutím / podepsanou Smlouvou převyšují 100 %ní podíl na alokaci těchto oblastí podpory. Nejhorší výsledek má pak oblast podpory 3.1 Úspora energie a obnovitelné zdroje, která dosahuje podílu pouze 68,8 %.

Nejvíce proplacených prostředků příjemcům je v oblasti podpory 2.1 Bankovní nástroje podpory MSP, za kterou se jako druhá nejlépe umístila oblast podpory 2.2. Nejméně proplacených prostředků je naopak v oblasti podpory 6.1 Podpora poradenských služeb, což je pravděpodobně dáno teprve začínajícími projekty v této oblasti podpory.

V rámci certifikovaných výdajů předložených Evropské komisi si na tom nejlépe stojí opět oblast podpory 2.1 následovaná oblastí podpory 2.2. Nejhůře je na tom oblast podpory 6.1, která má certifikováno pouze 7,4 %.

Druhá komparativní analýza vybraných oblastí podpory, kterou popisuje tabulka 4. 23, je zaměřena na objem vyjádřený v mil. Kč a na fyzický počet žádostí a rozhodnutých projektů k 6. 3. 2013. Dle finančního objemu podaných žádostí se jako první umístila oblast podpory 2.2, která má taktéž největší počet podaných žádostí. Toto je dáno především velikostí oblasti podpory 2.2, jež v sobě zahrnuje tři programy podpory a tvoří tak největší oblast podpory v rámci OPPI. Oblastí podpory s druhým největším objemem podaných žádostí v mil. Kč je oblast podpory 4.1, za ní pak následuje oblast podpory 3.1. Pořadí těchto dvou oblastí se pro fyzický počet podaných žádostí však prohodil. Nejnižším finančním objemem podaných žádostí disponují oblasti podpory 1.1 a 6.1. Zajímavým faktem je, že oblasti podpory 1.1 a 2.1 mají každá dle Měsíční monitorovací zprávy MMR pouze dvě podané žádosti a stejně tak pouze dva projekty s vydaným Rozhodnutím. Toto je pravděpodobně bráno jako celkové žádosti ČMZRB o finanční prostředky pro následující úvěry a záruky.

Tabulka 4.23: Komparace oblastí podpory dle mil. Kč a fyzického počtu (k 6. 3. 2013)

Oblast podpory	Podané žádosti		Projekty s vydaným Rozhodnutím/ podepsanou Smlouvou		Proplacené prostředky příjemcům	Certifikované výdaje předložené EK
	Mil. Kč	Počet	Mil. Kč	Počet	Mil. Kč	Mil. Kč
1.1	389,9	2	389,9	2	102	102
2.1	6 691	2	6 691	2	6 400	4 800
2.2	31 839,3	5 101	16 739,3	2 846	9 575,7	7 353,1
3.1	21 873,8	2 177	8 621,2	788	5 079,5	3 371,6
4.1	31 561,8	2 014	17 172,3	1 230	6 171,8	4 363,9
5.2	8 177,4	851	3 746,7	479	1 650,9	1 215
6.1	497,8	757	417	516	65,8	34,8
Průměrný podíl	1 4433	1 558	7 682,5	838	4 149,4	3 034,3

Zdroj: MMR [online], 2013a; vlastní zpracování

Největší finanční objem projektů s Rozhodnutím se nachází v oblasti podpory 2.2, která disponuje taktéž největším fyzickým počtem těchto projektů. Jako druhá s finančním objemem i fyzickým počtem projektů s Rozhodnutím se nachází oblast podpory 4.1. Nejmenší objem v mil. Kč má opět oblast podpory 1.1 a oblast podpory 6.1.

V oblasti proplacených prostředků příjemcům i certifikovaných výdajů předložených Evropské komisi dosahuje největších hodnot opět oblast podpory 2.2, následovaná oblastí podpory 2.1. Nejmenší objem proplacených projektů i certifikovaných výdajů se nachází v oblasti podpory 6.1.

Souhrnně je tedy možné říci, že dle podílu na alokaci, mil. Kč i fyzického počtu dominuje oblast podpory 2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb. Naopak nejhůře je na tom oblast podpory 6.1 Podpora poradenských služeb, což je dáno především nedávným začátkem dvou projektů.

Tabulka 4.24 srovnává oblasti podpory dle podílu podniků na celkovém počtu příjemců podpory k 31. 12. 2011. Je zde zřejmé, že OPPI se zaměřuje především na MSP, jelikož tři ze sedmi oblastí podpory jsou realizovány ze 100 % malými a středními podniky. V ostatních oblastech podpory jsou MSP zastoupeny vždy kolem 70 – 87 %. Největší podíl velkých podniků je v oblasti 3.1, které se týká obnovitelných zdrojů energie. V rámci fyzického počtu příjemců vévodí oblast podpory 2.2, následovaná oblastí podpory 4.1. Na chvostu se naopak nachází oblast podpory 1.1.

Tabulka 4.24: Komparace oblastí podpory dle příjemců podpory (k 31. 12. 2011)

Oblast podpory	MSP		Velký podnik	
	Podíl	Počet	Podíl	Počet
1.1	100%	182	0%	0
2.1	100%	467	0%	0
2.2	87,40%	2 288	12,60%	44
3.1	70,70%	524	29,30%	169
4.1	77,50%	718	22,50%	208
5.2	75,70%	252	24,30%	56
6.1	100%	360	0%	0
Celkem	-	4 791	-	477

Zdroj: MPO [online], 2012; vlastní zpracování

5. Závěr

Podnikání je nedílnou součástí ekonomické aktivity každého státu. Malé a střední podniky jsou klíčovými hráči na poli hospodářském a zastávají ve vyspělých tržních ekonomikách nezastupitelnou a velmi důležitou ekonomickou, politickou a stabilizační roli. V současné době se u veřejné odbornosti sjednocuje také názor, že malé a střední podniky dominují celkovému podnikatelskému prostředí. Což potvrzuje i fakt, že 23 miliónů MSP působících v Evropské unii představuje 99 % všech podniků.

Je možné říci, že k silným stránkám malého a středního podnikání patří především schopnost rychle se adaptovat na požadavky a výkyvy na trhu, jednoduchá organizační struktura a osobní vztah k zaměstnancům, blízký vztah k zákazníkovi, méně rozsáhlá administrativa a menší náročnost provozních činností na energie a suroviny. MSP mají však velmi často problémy s dostupností kapitálu, disponují nedostatečným know-how a zpravidla i zkušenostmi, mohou se potýkat s negativním společenským vnímáním podnikatelů a mají omezené inovační kapacity a nízké výdaje na vědu a výzkum. Tyto slabé stránky se snaží posílit EU pomocí finanční podpory MSP ze strukturálních fondů.

Diplomová práce se zabývala podporou malého a středního podnikání v České republice s využitím Operačního programu Podnikání a inovace. Hlavním cílem diplomové práce bylo vyhodnocení dosavadního čerpání OPPI na základě provedení analýzy finančního a věcného pokroku OPPI při využívání finanční podpory ze strukturálních fondů EU. Práce se zabývala rovněž teoretickými východisky podnikání a v praktické rovině identifikovala, analyzovala a porovnávala vybrané programy podpory Operačního programu Podnikání a inovace ve zvoleném referenčním období. Hypotézou diplomové práce byl předpoklad, že čerpání finančních prostředků i věcný pokrok v rámci Operačního programu Podnikání a inovace je relativně úspěšný. Hypotézu ohledně finančního pokroku je možné přijmout, jelikož bylo dokázáno, že posun v letech 2007 – 2011 byl díky jednoznačnému nárůstu hmatatelný. Věcný pokrok byl dosažen pouze z části, protože řada programových indikátorů dosud nebyla naplněna a hypotéza byla v této oblasti potvrzena jen částečně.

Při analýze vybraných programů podpory OPPI byla využita data Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva pro místní rozvoj a omezené referenční období na základě dostupnosti dat z těchto ministerstev. Z důvodu různých zdrojů analyzovaných statistik,

bylo pojetí dat různorodé a relativně nekonsistentní. Proto byla následně kvantitativní analýza koncipovaná tak, aby byl využit co nejširší záběr dostupné datové základny ze všech sledovaných zdrojů. Jako základní zvolené úrovně byly vybrány programy podpory, u nichž však byla během analýzy zaznamenána nedostupnost potřebných dat, a proto byly použity oblasti podpory, pod které vybrané programy podpory spadají.

Závěrem je možné říci, že dle komparativní analýzy vybraných programů podpory OPPI si na tom dle podílu na alokaci, mil. Kč i fyzického počtu nejlépe stojí oblast podpory *2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb*. Je to dáno především velikostí oblasti podpory 2.2, která v sobě zahrnuje tři programy podpory a tvoří tak největší oblast podpory v rámci OPPI. Naopak nejhůře je na tom oblast podpory *6.1 Podpora poradenských služeb*, která svoji realizaci začala se značným zpožděním oproti ostatním oblastem podpory. Její první podané žádosti byly až roku 2009. Pozitivní jevem v této nejhůře umístěné oblasti podpory je naštěstí nedávný začátek dvou interních projektů v rámci CzechInvest - CzechAccelerator a CzechEkoSystem.

Celkově se finanční čerpání z OPPI blíží ke svému dosažení celkové alokace. Tři ze sedmi analyzovaných oblastí podpory je možné považovat za vyčerpané, další tři jsou již téměř vyčerpané a pouze jedna se potýká s nízkým přerozdělením finančních prostředků.

Z komparativní analýzy vyplývá, že zájem o podporu z Operačního programu Podnikání a inovace je ze strany podniků, ať již malých, středních či velkých, obrovský. Dokládá to finanční objem podaných žádostí i fyzický počet těchto žádostí. Cílem OPPI je podpora především MSP, což bylo na základě analýzy příjemců ve vybraných oblastech podpory potvrzeno.

Z diplomové práce vyplývá, že podpora podnikání malých a středních podniků v České republice hraje významnou roli a je jí věnována značná pozornost ze strany Evropské unie. Právě díky evropským finančním prostředkům ze strukturálních fondů, lze zvyšovat konkurenceschopnost, zlepšovat inovační přístup a infrastrukturu pro malé a střední podnikání, které je považováno za hnací motor hospodářského růstu, inovací a tvorby pracovních míst.

Seznam literatury

Knihy

1. BJERKE, Björn. *Understanding Entrepreneurship*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2007. 267 s. ISBN 978-1-84720-067-9.
2. BRIDGE, S., K. O'NEILL a F. MARTIN. *Understanding Enterprise. Entrepreneurship and Small Business*. 3. vyd. China: Palgrave Macmillan, 2009. 505 s. ISBN 978-0-230-55270-8.
3. EVROPSKÁ KOMISE. *Evropská charta pro malé podniky*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. 20 s. ISBN 92-894-7608-7.
4. KALÍNSKÁ, Emilie a kolektiv. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 232 s. ISBN 978-80-247-3396-8.
5. SRPOVÁ, J., V. ŘEHOŘ a kol. *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 432 s. ISBN 978-80-247-3339-5.
6. VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol. *Podnikání malé a střední firmy. 2., aktualizované a rozšířené vydání. 2.vyd .* Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. 320 s. ISBN 978-80-247-2409-6.
7. VEBER, J., J. SRPOVÁ a kol. *Podnikání malé a střední firmy. 3., aktualizované a doplněné vydání. 3.vyd .* Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. 336 s. ISBN 978-80-247-4520-6.
8. VOJÍK, Vladimír. *Podnikání malých a středních podniků na jednotném trhu EU*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 264 s. ISBN 978-80-7357-467-3.
9. VOJÍK, Vladimír. *Specifikace podnikání malých a středních podniků v tuzemsku a zahraničí*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-534-2.
10. VOJÍK, Vladimír. *Vybrané kapitoly z managementu malých a středních podniků I*. 2.vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2007. 298 s. ISBN 978-80-245-1248-8.

Článek v odborném časopise

12. CHLÁDKOVÁ, Helena. Specificities of the small and medium-sized enterprises in the Czech Republic and EU. *Acta univ. agric. et silvic. Mendel. Brun* [online]. 2010, roč. LVIII, č. 6, s. 161 - 170. [cit. 26. 12. 2012]. Dostupné z: http://www.mendelu.cz/dok_server/slozka.pl?id=45392;download=71993.

Elektronické dokumenty

13. EUROPEAN COMMISSION. *Cohesion Policy 2007 – 2013: Business Support* [online]. EC, 2010 [cit. 10. 07. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/statistics/2007_business.pdf.
14. EUROPEAN COMMISSION. *Přehled údajů SBA 2012 - Česká republika* [online]. EC, 2012a [cit. 10. 08. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/countries-sheets/2012/czechrepublic_cs.pdf.
15. EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení Komise. Politika soudržnosti pro podporu růstu a zaměstnanosti: Strategické obecné zásady Společenství, 2007 – 2013* [online]. EK, 2005 [cit. 17. 03. 2013]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/osc/050706osc_cs.pdf.
16. EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. „Zelenou malým a středním podnikům.“ „Small Business Act“ pro Evropu* [online]. EK, 2008 [cit. 10. 07. 2012]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0394:FIN:cs:PDF>.
17. LELKOVÁ, Petra. *Možnosti využití podpory malého a středního podnikání v Regionálních operačních programech ČR v programovacím období 2007-2013*. Ostrava, 2011. Diplomová práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra evropské integrace.
18. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání Strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007 – 2013* [online]. MMR, 2013a [cit. 15. 04. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/329b8c92-70be-4ef1-82b3-6f50b53df05d/MMZ_2013_02.pdf.

19. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013* [online]. MMR, 2007 [cit. 26. 12. 2012]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/predstavujeme/NSRR_final_1.pdf.
20. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Návrh Národního rozvojového plánu České republiky 2007-2013* [online]. MMR, 2006 [cit. 23. 03. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e2851ddf-d85f-4c35-809a-19545a7cac45/1141122325-materi-l-nrp-iii-nrp-upraveny-str_e2851ddf-d85f-4c35-809a-19545a7cac45.
21. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Operační program Podnikání a inovace* [online]. MPO, 2011a. [cit. 23. 03. 2013]. Dostupné z: <http://www.mpo-oppi.cz/document.file.php?idDocument=1645>.
22. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zpráva Operačního programu Podnikání a inovace za rok 2010* [online]. MPO, 2011b. [cit. 16. 04. 2013]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/vyrocni-zprava-oppi-2010-2815-cz.pdf>.
23. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zpráva Operačního programu Podnikání a inovace za rok 2011* [online]. MPO, 2012. [cit. 16. 04. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/538c9f4e-cfea-48d1-b0a6-36b5a4133952/Programovy-dokument-OP-Podnikani-a-inovace-na-programove-obdobi-2007%E2%80%932013.pdf>.
24. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zpráva Operačního programu Podnikání a inovace za rok 2009* [online]. MPO, 2010. [cit. 17. 04. 2013]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/vyrocni-zprava-oppi-2009-2210-cz.pdf>.
25. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zpráva za rok 2008* [online]. MPO, 2009. [cit. 17. 04. 2013]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/vyrocni-zprava-oppi-2008-1772-cz.pdf>.
26. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zpráva za rok 2007* [online]. MPO, 2008. [cit. 17. 04. 2013]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/vyrocni-zprava-oppi-2007-1248-cz.pdf>.

27. Zákon č. 47 ze dne 11. ledna 2002 o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 20, s. 691. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=53001&fulltext=&nr=47~2F2002&part=&name=&rpp=100#local-content>.
28. Zákon č. 513 ze dne 5. listopadu 1991 Obchodní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 98, s. 2474. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39560&fulltext=&nr=513~2F1991&part=&name=&rpp=100#local-content>.

WWW stránky

29. CZECHTRADE. Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007 – 2013. *BusinessInfo.cz* [online]. 2006 [cit. 26. 12. 2012]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/koncepce-rozvoje-msp-2007-2013-3752.html#koncepterozvoje>.
30. EU-MEDIA. Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF). *EurActiv.cz* [online]. 2012 [cit. 10. 08. 2012]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropsky-fond-regionalniho-rozvo>.
31. EUROPEAN COMMISSION. JASMINE. *Europa.eu* [online]. 2012b [cit. 20. 08. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/jasmine_en.cfm#3.
32. EUROPEAN COMMISSION. JEREMIE. *Europa.eu* [online]. 2012c [cit. 20. 08. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/jeremie_en.cfm#2.
33. EVROPSKÁ KOMISE. Evropský fond pro regionální rozvoj. *Europa.eu* [online]. 2012a [cit. 10. 08. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/regional/index_cs.cfm.
34. EVROPSKÁ KOMISE. Malé a střední podniky (MSP). *Europa.eu* [online]. 2012b [cit. 10. 07. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/index_cs.htm.

35. EVROPSKÁ KOMISE. Podpora podnikání. *Europa.eu* [online]. 2012c [cit. 05. 08. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/activity/business/index_cs.cfm.
36. EVROPSKÁ KOMISE. Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP). *Europa.eu* [online]. 2012d [cit. 30. 12. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/cip/index_cs.htm.
37. EVROPSKÁ UNIE. Evropská investiční banka. *Europa.eu* [online]. 2012a [cit. 15. 08. 2012]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eib/index_cs.htm.
38. EVROPSKÁ UNIE. Evropský investiční fond. *Europa.eu* [online]. 2012b [cit. 15. 08. 2012]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eif/index_cs.htm.
39. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Evropský sociální fond v ČR. *Esfer.cz* [online]. 2008 [cit. 10. 08. 2012]. Dostupné z: <http://www.esfer.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>.
40. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Informace o fondech EU. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2012 [cit. 10. 08. 2012]. Dostupné z: <http://strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU.aspx>.
41. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Národní rozvojový plán České republiky 2007 - 2013. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2013b [cit. 24. 03. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-rozvojovy-plan-Ceske-republiky-2007-2013>.
42. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Podnikání a inovace. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2013c [cit. 25. 03. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Podnikani-a-inovace>.
43. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Programování. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2013d [cit. 17. 03. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Temp/Glosar/P/Programovani>.
44. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Programy 2007 - 2013. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. 2013e [cit. 16. 03. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013>.

45. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. Co je to Operační program Podnikání a inovace. *Mpo-oppi.cz* [online]. 2010 [cit. 25. 03. 2013]. Dostupné z: <http://www.mpo-oppi.cz/uvodni-strana/18-co-je-to-operacni-program-podnikani-a-inovace.html>.
46. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Regionální politika. *Euroskop.cz* [online]. 2013 [cit. 16. 03. 2013]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>.

Seznam zkratek

CIP	Competitiveness and Innovation Framework Programme Rámcový program konkurenceschopnosti a inovace
CSG	Community strategic guidelines Strategické obecné zásady Společenství
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
DPH	Daň z přidané hodnoty
EGAP	Exportní garanční a pojišťovací společnost
EIB	European Investment Bank Evropská investiční banka
EIF	European Investment Fund Evropská investiční fond
ERDF	European Regional and Development Fund Evropský fond pro regionální rozvoj
ES	Evropská společenství
ESF	European Social Fund Evropský sociální fond
EU	European Union Evropská unie

EUROSTAT	Evropský statistický úřad
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS	Politika hospodářské a sociální soudržnosti
ICT	Informační a komunikační technologie
JASMINE	Joint Action to Support Micro-finance Institutions in Europe Společná akce na podporu mikrofinančních institucí v Evropě
JEREMIE	Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises Společné evropské zdroje pro mikro až středně velké podnikatele
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSP	Malé a střední podniky
NRP	Národní rozvojový plán
NSRF	National Strategic Reference Framework Národní strategický referenční rámec
OP	Operační program
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OPPP	Operační program Průmysl a podnikání
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
ROP	Regionální operační programy

SBA	Small Business Act for Europe Small Business Act pro Evropu
SF	Strukturální fondy
TEN	Transevropské dopravní a energetické sítě
TP	Technická pomoc
VaV	Výzkum a vývoj

Seznam tabulek

Tabulka 2.1: Dělení podniků podle definice EU	16
Tabulka 2.2: Podpora podnikání.....	20
Tabulka 2.3: SWOT analýza podnikatelského prostředí v ČR.....	30
Tabulka 2.4: Zastoupení MSP v ČR vs. EU 27 pro rok 2011	32
Tabulka 3.1: Cíle, osy, oblasti a programy podpory OPPI.....	51
Tabulka 3.2: Rozložení finančních prostředků OPPI na jednotlivé roky 2007 - 2013 (v EUR).....	64
Tabulka 3.3: Finanční alokace dle prioritních os OPPI na období 2007 – 2013.....	65
Tabulka 4.1: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 1.1 (k 6. 3. 2013)	73
Tabulka 4.2: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 1.1 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR).....	74
Tabulka 4.3: Příjemci z oblasti podpory 1.1 (k 31. 1. 2013).....	74
Tabulka 4.4: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 2.1 (k 6. 3. 2013)	75
Tabulka 4.5: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 2.1 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR).....	76
Tabulka 4.6: Příjemci z oblasti podpory 2.1 (k 31. 1. 2013).....	76
Tabulka 4.7: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 2.2 (k 6. 3. 2013)	77
Tabulka 4.8: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 2.2 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR).....	78
Tabulka 4.9: Příjemci z oblasti podpory 2.2 (k 31. 12. 2011).....	79
Tabulka 4.10: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 3.1 (k 6. 3. 2013)	80

Tabulka 4.11: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 3.1 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR).....	81
Tabulka 4.12: Příjemci z oblasti podpory 3.1 (k 31. 12. 2011).....	81
Tabulka 4.13: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 4.1 (k 6. 3. 2013)	82
Tabulka 4.14: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 4.1 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR).....	83
Tabulka 4.15: Příjemci z oblasti podpory 4.1 (k 31. 12. 2011).....	84
Tabulka 4.16: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 5.2 (k 6. 3. 2013)	85
Tabulka 4.17: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 5.2 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR).....	86
Tabulka 4.18: Příjemci z oblasti podpory 5.2 (k 31. 12. 2011).....	86
Tabulka 4.19: Finanční pokrok OPPI v oblasti podpory 6.1 (k 6. 3. 2013)	87
Tabulka 4.20: Kumulativní nárůst v oblasti podpory 6.1 za období 2007 – 2011 (v tis. EUR).....	88
Tabulka 4.21: Příjemci z oblasti podpory 6.1 (k 31. 12. 2011).....	89
Tabulka 4.22: Komparace oblastí podpory dle podílu na alokaci (k 6. 3. 2013, v %)	90
Tabulka 4.23: Komparace oblastí podpory dle mil. Kč a fyzického počtu (k 6. 3. 2013)...	91
Tabulka 4.24: Komparace oblastí podpory dle příjemců podpory (k 31. 12. 2011)	92

Seznam obrázků

Obrázek 2.1: Vývoj počtu podniků	33
Obrázek 2.2: Vývoj zaměstnanosti v podnicích	33
Obrázek 2.3: Vývoj přidané hodnoty	34
Obrázek 2.4: Podíl zaměstnanců v MSP na celkovém počtu v ČR v roce 2008	35
Obrázek 3.1: Systém programování strukturální pomoci v EU v období 2007 – 2013	42
Obrázek 3.2: Prioritní osa 1	53
Obrázek 3.3: Prioritní osa 2	55
Obrázek 3.4: Prioritní osa 3	57
Obrázek 3.5: Prioritní osa 4	58
Obrázek 3.6: Prioritní osa 5	60
Obrázek 3.7: Prioritní osa 6	62
Obrázek 4.1: Podané žádosti dle OP	70
Obrázek 4.2: Projekty s Rozhodnutím / Smlouvou o poskytnutí dotace dle OP	70
Obrázek 4.3: Stav proplacených prostředků příjemcům v období 2007 – 2013 (v %)	71
Obrázek 4.4: Stav certifikovaných finančních prostředků v období 2007 – 2013 (v %)	71

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26. dubna 2013

.....
Bc. Lucie Nadymáčková